

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 2 MEI 1928

No. 644

INHOUD.

	Blz.	
HET AFBETALINGSSTELSEL door <i>H. M. H. A. van der Valk</i>	374	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
De Handelspolitiek van Hongarije door <i>K. von Buday</i>	376	
De Engelsche begrooting door <i>F. W. Forge</i>	377	
De Argentijnsche Handel in 1927 door <i>H. H. Smith</i>	379	
AANTEKENINGEN:		
Kapitaalimport en inflatie	380	
De vooruitzichten van de geldmarkt in de Vereenigde Staten	381	
Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen en gezinnen van meergegoeden te Amsterdam	383	
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië	383	
MAANDCIJFERS:		
Postchèque en Girodienst	384	
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	384	
Rijkspostspaarbank	385	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	385—392	
Geldkoersen.	Bankstaten.	Goederenhandel.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart*.Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma*.Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg*.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

1 MEI 1928.

De nadering van de maandswisseling deed het aanbod van geld sterk inkrimpen. Vooral voor wissels waren geldgevers terughoudend, zoodat de rente voor particulier disconto regelmatig opliep. Aan het einde der week moest voor minder courant papier tot 4% en $4\frac{7}{16}$ pCt. worden toegestaan. Ook de prolongatierente was vast; meestal werd 4 of $4\frac{1}{4}$ pCt. genoteerd. Alleen callgeld was aanvankelijk nog zeer ruim. Woensdag werd zelfs voor 3 pCt. aangeboden. Daarna kromp ook hier het aanbod in en Zaterdag werd weder 4 pCt. betaald.

* * *

Op den weekstaat van de Nederlandsche Bank teekent zich duidelijk de invloed van de maandswisseling af. De post binnenlandsche wissels blijkt met f 13,7 miljoen te zijn toegenomen. De beleeningen geven zelfs een vermeerdering van nagenoeg f 50 miljoen te zien. Het renteloos voorschot aan het Rijk verminderde met f 400.000.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De zilvervoorraad verminderde met bijna f 200.000. De post papier op het buitenland klom met f 200.000, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een stijging van f 3,7 miljoen te zien geven.

De biljettencirculatie vermeerderde van f 783,4 miljoen tot f 853,3 miljoen. De rekening-courant-saldi geven een teruggang van f 6 miljoen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 13,5 miljoen minder dan verleden week. Het dekkingspercentage is nagenoeg 52.

* * *

Aansluitend aan de vaste stemming van de laatste dagen der vorige week opende de wisselmarkt aanvankelijk prijshoudend. Vooral Woensdag was de stemming vast, maar daarna ontstond er in verband met het aantrekken van de geldmarkt vrij groot aanbod van wissels, waardoor de meeste koersen en in het bijzonder de sterlingkoers sterk gedrukt werden, zoodat de geheele stijging van de vorige week weder verloren ging. Spanje was doorlopend aangeboden en liep van 41,65 tot 41,20 terug.

LONDEN, 30 APRIL 1928.

Over het algemeen was de geldpositie verleden week gemakkelijk, ofschoon de Bankstaat op Donderdag aantoonde, dat de markt zeer schaars van fondsen was voorzien. Deze week zal daarin, niettegenstaande de begin Mei vervallende coupons en dividenden, wel niet veel verandering brengen, daar 10 miljoen meer schatkistpromessen door de markt moeten worden opgenomen.

Gezien de geldpositie zou disconto dus eerder vast moeten zijn, maar onder den invloed van Fransche aankopen van korte wissels werd de noteering voor alle vervaldatum verlaagd, voor 3-maands bankaccepten op $3\frac{15}{16}$ —4. De schatkistpromessen, waarvoor een zeer levendige concurrentie bestond, konden Vrijdag 11. zelfs iets gunstiger dan $3\frac{15}{16}$ pCt. toegewezen worden.

Het budget en de nieuwe voorstellen, daarin vervat, vonden over het algemeen een gunstige beoordeeling.

HET AFBETALINGSSTELSEL.

Een van de belangrijkste economische en sociale problemen van den tegenwoordigen tijd is zonder twiifel het afbetalingssysteem. Hoewel het principe reeds zeer oud is, heeft het in de laatste kwarteeuw in modernen vorm zulke afmetingen aangenomen, dat het reeds vele pennen in beweging gezet heeft en in de toekomst nog in beweging zal zetten. In Amerika, waar het systeem reeds een zeer ruime toepassing vindt, heeft het aantal tijdschrift- en courantenartikelen daarmede gelijken tred gehouden en men ziet op het oogenblik een analogo verschijnsel zich in de Europeesche landen afspelen. Ook hier ontwikkelt zich het stelsel langzamerhand, met het gevolg, dat ook de literatuur over dit onderwerp toeneemt¹⁾. Opmerkelijk is echter, dat voorstanders, zoowel als tegenstanders zich bijna steeds beperken tot een bepaald onderdeel, hetzij tot een beschrijving, hetzij tot een bepaalden uitwas of tot een bepaald voordeel van dit stelsel. Het is daarom toe te juichen, dat Prof. Edwin R. A. Seligman, van de Columbia-University te New York een studie over dit stelsel uitgegeven heeft onder den titel van „The Economics of Instalment Selling”²⁾. Waar ook in Nederland dit stelsel op ruimere schaal toepassing en tegelijk ook bestrijding ondervindt — men denke in dit verband aan de onlangs door de Maatschappij tot exploitatie van Limburgsche Steenkolenmijnen uitgegeven circulaire, waarin deze maatschappij haar arbeiders wijst op het gevaar, dat gelegen is in het koopen van artikelen op afbetaling — verdient het aanbeveling, dat allen, die met het afbetalingsstelsel in aanraking komen, van dit boek kennis nemen.

* * *

Dank zij de uitstekend ingerichte statistische diensten in Amerika is Prof. Seligman erin geslaagd met hulp van zijn leerlingen een enorme hoeveelheid statistisch materiaal te verzamelen, waardoor zijn theorie zoowel deductief als inductief is opgebouwd.

Uitgangspunt van zijn geheele theorie is het consumptiebegrip. Evenals bij de productie kunnen de bij de consumptie opgeofferde hoeveelheden nuttigheid groter, gelijk en kleiner zijn dan de verkregen hoeveelheden, terwijl zij bovendien ook geheel verloren kunnen gaan. Het afbetalingcrediet onderscheidt zich van het gewone crediet, doordat het verleend wordt op goederen, welke duurzaam, kostbaar en nieuwig-heden zijn. Het wordt echter geheel afgelost, voordat de goederen verbruikt zijn en op zulke termijnen en in zulke bedragen, dat op elk oogenblik de waarde van het goed groter is dan het bedrag, dat nog uitstaat. Terecht is dus een dergelijk crediet van bankiersstandpunt ten volle gerechtvaardigd, maar o.i. had Prof. Seligman beter op het geheel veranderde karakter van het consumptieproces kunnen wijzen. Het afbetalingssysteem heeft immers de tendens het consumptieproces een speculatief karakter te geven. In de plaats van den koop tegen contante betaling treedt de koop op afbetaling. Men anticipeert zoodoende op toekomstig inkomen, bepaalt reeds nu de richting, welke het consumptieproces in de toekomst bijv. over 3 jaar zal nemen. Welke gevolgen dit met zich medebrengt, zal dadelijk nog nader besproken worden.

1) Voor Nederland wijzen wij op de brochure van den heer M. Bennekers „Het Afbetalingsstelsel”, die dit jaar bij H. J. Paris in Amsterdam is verschenen.

2) In het Engelsch treft men voor dit stelsel de woorden instalment selling en hire purchase aan. Het verschil in deze twee benamingen is zuiver juridisch. In de Amerikaanse literatuur vindt men steeds het woord instalment selling, omdat in Amerika de koper van een artikel op afbetaling, zoodra hij den eersten termijn betaalt, ook werkelijk eigenaar wordt, terwijl de verkoper een pandrecht behoudt. In Engeland blijft de verkoper echter eigenaar van het op afbetaling verkochte voorwerp, totdat de koopsom volledig betaald is. De naam hire purchase, welke in de Engelsche literatuur zeer gebruikelijk is, komt daarom het meest met dezen juridischen vorm overeen.

Wij willen echter niet generaliseeren en zeker niet ontkennen, dat het afbetalingsstelsel in bepaalde gevallen goed kan werken. Het hangt echter van de soort goederen af, die men volgens dit systeem wenscht te koopen. Het hoofdstuk over „Luxuries and Necessaries” dient om de bewering te weerleggen, dat het afbetalingssysteem het gebruik van luxe goederen zou aanmoedigen. Prof. Seligman toont aan, dat men nooit een bepaald goed als luxegoed kan aanwijzen. Luxe is een relatief begrip en wat vandaag luxe is kan morgen een „necessity” zijn. De z.g. luxe is economisch en moreel slechts dan verwerpelijk, wanneer het leidt noch tot de handhaving, noch tot de vermeerdering van den materieelen rijkdom en de economische welvaart.

Luxe is zeer zeker een relatief begrip, dat geheel bepaald wordt door den verzorgingstoestand van een individu. Welvaartsvermeerdering kan de tendens hebben om luxegoederen in gebruiksgoederen te veranderen, maar omgekeerd mag men dus ook zeggen, dat hetgeen vandaag een „necessity” is, morgen een luxe kan zijn. Dat wij hiermede zeer zeker rekening dienen te houden, zal aanstonds blijken.

In het tweede deel van zijn theorie bespreekt Prof. S. de gevolgen van het afbetalingsstelsel, achtereenvolgens voor den consument, het zakenleven en het credietstelsel. Of het afbetalingsstelsel aan den consument een voordeel brengt hangt af van drie factoren: nl. de kosten, de bevrediging, verkregen uit de momenteele in tegenstelling met de toekomstige consumptie en den individueelen rentevoet, waartegen hij de toekomst disconteert. De laatste twee zijn subjectieve factoren en kunnen dus slechts door den consument alleen beoordeeld worden. De kosten zijn ongetwijfeld de voornaamste factor en de meeste bezwaren tegen het afbetalingsstelsel richten zich dan ook tegen dat onderdeel en meer speciaal tegen de renteberekening, waarin de koopers meestal geen juist inzicht hebben en waarvan de lasten dan ook eerst later gevoeld worden. Wij zullen hier echter niet op ingaan, omdat het aan de theorie zelf geen afbreuk doet. Evenwel willen wij er op wijzen, dat Prof. Seligman bij de kostenbestanddeelen een factor vergeet, die in sommige gevallen zeer aanzienlijk kan zijn. Prof. Seligman noemde onder de eigenschappen, die de goederen, welke op afbetaling gekocht worden, kenmerken, o.a. ook, dat deze goederen vaak nieuwig-heden zijn. Nu is een algemeen empirisch waarneembaar en ook theoretisch te verklaren feit, dat zulke artikelen na verloop van tijd sterk in prijs dalen. Wij denken daarbij aan de aanzienlijke prijsdaling, welke bijv. radiotoestellen en auto's in de laatste jaren ondergaan hebben. Op grond hiervan mogen wij wel concluderen, dat hoe nieuwer en duurder het goed is en hoe langer de termijn is, waarover de afbetaling zich uitstrekt, hoe groter het verlies uit dien hoofde kan zijn.

Wij denken hier niet in de eerste plaats aan de daling in de kosten, welke het gevolg is van het in gebruik nemen van een grootere productie-installatie, maar aan die daling, welke voortvloeit uit technische verbeteringen van het artikel zelf.

De voorstanders van het afbetalingsstelsel noemen vaak als één van de vele voordeelen, dat het massa-productie mogelijk maakt en daardoor de kosten verlaagt. Prof. S. wijst er zeer terecht op, dat massa-productie een karaktertrek van de moderne industrieën is, zoodat er van een bijzonder voordeel voor die industrieën geen sprake is.

Het afbetalingsstelsel heeft verder een gunstigen invloed op de vraag naar goederen. Het feit, dat productieve goederen op een vroeger tijdstip dan anders het geval zou zijn ter beschikking van de consumenten gesteld worden, kan tot een vergrooting van de menschelijke arbeidskracht leiden en dientengevolge ook tot een vergrooting van het inkomen. Het afbetalingssysteem leent dus niet alleen koopkracht uit, het vergroot haar eveneens. Hieruit volgt reeds, dat dit

systeem een stimulans voor grootere productie kan zijn.

Tot zoover kunnen wij het met Prof. Seligman eens zijn, maar hiermede is het vraagstuk niet uitgeput. Er hangen met dit vraagstuk nog heel wat meerdere problemen samen. De tegenwoordige voorspoed in de Vereenigde Staten wordt vaak aan de groote vlucht, welke dit stelsel genomen heeft, toegeschreven. Hoewel dit hoogstwaarschijnlijk wel niet de eenige oorzaak zal zijn, is het een niet te loochenen feit, dat het afbetalingsstelsel de productie opvoert tot een peil, dat hooger ligt dan het geval zou zijn wanneer alle goederen contant gekocht zouden worden. Dit mag zeer zeker een voordeel genoemd worden, maar aan den anderen kant dient men de nadeelen niet uit het oog te verliezen. De productie zal zich blijven uitbreiden, zoolang er ook vraag blijft bestaan naar goederen, die op afbetaling gekocht worden. Mag men hierop echter in de toekomst rekenen? Zeer zeker niet, tenzij men de bedragen, waarmede men goederen op afbetaling koopt, steeds grooter maakt. Stel, dat iemand een inkomen heeft van f 5000,— per jaar en dat hij zijn koopkracht door goederen of afbetaling te koop vergroot tot f 5500. Om weer in evenwicht te komen, zou hij het volgende jaar, ceteris paribus, slechts f 4500,— mogen uitgeven. Dit zou tot een vermindering van de vraag en bijgevolg van de productie leiden. Op het oogenblik is de toestand echter zoo, dat die verminderde vraag gecompenseerd of overtroffen wordt door personen, die eveneens op die manier hun koopkracht vergrooten. Wanneer het stelsel echter algemeen toegepast wordt, kan de productie slechts op het verhoogde peil blijven, indien alle personen hun koopkracht constant houden. Deze koopkracht is echter grooter dan hun werkelijke koopkracht en men zal haar daarom slechts op hetzelfde niveau kunnen handhaven, indien men doorgaat met het kopen van goederen op afbetaling. Dientengevolge wordt de schuld steeds grooter. De creditverleening zal dan ook in dezelfde mate moeten toenemen en hoe is dat mogelijk zonder inflatie te wekken. Het blijkt dus wel duidelijk, dat de productie niet op het verhoogde peil kan blijven. Wij willen niet ontkennen, dat de koopkracht van degenen, die productieve goederen op afbetaling gekocht hebben kan toenemen, maar die toegenomen koopkracht zal zeer zeker niet gelijk zijn aan de te veel uitgegeven koopkracht. Als dit waar was zou men zich al rijker kunnen maken door het simpele feit alleen van aanschaffing van productieve goederen op afbetaling. Duidelijk blijkt dus wel, dat, wil de productie op het verhoogde peil blijven, de consumenten zich elk jaar dieper in de schuld moeten steken. Dit zal een grens moeten hebben of m.a.w. de productie zal moeten verminderen. Wij gingen van de veronderstelling uit, dat het afbetalingsstelsel algemeen toegepast werd door alle inkomens ontvangende personen. Op het oogenblik zal dit zeer zeker nog niet het geval zijn, ook nog niet in Amerika, hoewel voor dit land de tijd misschien niet ver meer is, dat men in een dergelijk stadium verkeert. Maar ook eerst dan en niet eerder zal de invloed van dit stelsel op het economisch leven duidelijker blijken.

Een zeer nauw, hiermede samenhangend probleem is de vraag, wat er in een depressieperiode zal gebeuren. Ook dit vraagstuk bespreekt Prof. Seligman, maar men verbaast zich over de onvollledigheid en korthed, waarmede dit zeer belangrijke probleem behandeld wordt. Op grond van de Amerikaansche inkomstenstatistiek, waaruit blijkt, dat na de depressie van 1921 de loonen en salarissen met ongeveer 10 pCt., de winsten met 30 pCt. verminderd zijn, trekt Prof. Seligman de conclusie, dat een consumptiecrediet, hetwelk voor het grootste deel uit loonen en salarissen betaald wordt, veel minder beïnvloed wordt door een conjunctuurgolf dan een productiecrediet. Beschouwen wij echter alleen de 10 pCt. daling van de loonen en salarissen, dan komen wij toch tot geheel andere resultaten. Veronderstellen wij gemakshalve,

dat de daling voor alle inkomens even groot is geweest. Een persoon, wiens inkomen met 10 pCt. vermindert, zal gedwongen worden ook zijn uitgaven met 10 pCt. te verlagen. Deze uitgaven zullen betrekking hebben op die voorwerpen, waaraan die persoon de minste behoefte heeft. Welke behoeften zullen dat echter zijn? Juist die behoeften, welke door middel van afbetalingscrediet bevredigd worden. Iedere consument stelt immers een consumptieplan op en hoewel dit meestal niet alle bijzonderheden nauwkeurig vermeldt, zal zoo'n plan toch in elk geval de rangorde van de behoeften aangeven. Bij vermindering van inkomsten staan den consument dus twee wegen open.

In de eerste plaats kan hij doorgaan met afbetalen. Dit heeft echter ten gevolge, dat dringender behoeften onbevredigd blijven. De betekenis van deze behoeften hangt af van de grootte van het af te betalen bedrag tot het totale inkomen en verder van de intensiteit van die behoeften. Verondersteld wordt natuurlijk, dat de consument geen nieuw crediet kan krijgen, wat in een depressieperiode waarschijnlijk wel niet het geval zal zijn. Hier treffen wij nu de groote nadeelen aan, welke uit het afbetalingsstelsel kunnen voortvloeien. In tijden van normale ontwikkeling en bovenal in tijden van economischen bloei realiseert men zich deze nadeelen niet voldoende en wordt men maar al te spoedig verleid tot het aankopen van voorwerpen, die op dat oogenblik geen luxe schijnen, maar dit in tijden van achteruitgang wel kunnen worden. In het bovengenoemde geval zullen de levensomstandigheden zich zoodanig kunnen wijzigen, dat wat eerst een „necessity” was, nu een luxe kan worden. De gevaren komen des te duidelijker naar voren, indien men bedenkt, dat de personen, die goederen op afbetaling kopen, in het overgrote meerendeel van de gevallen tot die categorieën van menschen behoren, welke in het algemeen geen vermogen bezitten. De voorstanders van het afbetalingsstelsel mogen er al op wijzen, dat dit systeem sparsen bevordert, zij zullen niet kunnen ontkennen, dat in tijden van nood spaarpenningen van meer belang zijn dan het bezit van „productieve” gebruiksgoederen.

De consument kan ook het op afbetaling gekochte goed weer ter beschikking van den verkooper stellen, maar aangezien de waarde van dat goed in normale gevallen veel grooter zal zijn dan het bedrag, dat de consument nog moet afbetalen, zal het nadeel, dat hij uit dien hoofde lijdt, zeer aanzienlijk zijn. Bovendien blijft de verkooper in dat geval met groote voorraden zitten, die in een periode van laag conjunctuur wel eens onverkoopbaar kunnen blijken te zijn.

Wij willen niet nader onderzoeken, welke van deze twee gevallen de nadeeligste is, omdat het er ons alleen om te doen was, te wijzen op de groote gevaren, die het afbetalingsstelsel in depressie-perioden met zich mede kan brengen. Niet alleen kan een depressieperiode door een ruime toepassing van dit systeem scherper vormen aannemen, maar de tijd van herstel kan ook langer duren. De eerstvolgende crisis in de Vereenigde Staten zal de juistheid van deze stelling moeten aantoonen.

In dit verband willen wij de vraag bespreken op welke soort goederen het afbetalingsstelsel toegepast behoort te worden. Prof. Seligman zegt, dat het systeem volkomen gerechtvaardigd is bij elke productieve consumptie, onverschillig het goed, dat op afbetaling gekocht wordt. Juist hiertegen rijzen bezwaren, die zich eerst in een depressieperiode uiten. De groote moeilijkheid is, dat het productieve effect slechts in enkele gevallen zichtbaar wordt, doordat het zich maar zelden in den vorm van een geldsbedrag voordoet. Dit zal, om een willekeurig voorbeeld te nemen, het geval zijn bij het kopen van een huis op afbetaling. Deze vorm van koop op afbetaling staat eigenlijk op zichzelf en is niet te vergelijken met de meeste andere goederen, waarop het afbetalingsstelsel vaak toegepast wordt. Is men namelijk door vermindering van inkomen gedwongen een kleiner huis te bewo-

nen, dan kan men door verhuur nog altijd aan de afbetalingsverplichtingen voldoen. Deze mogelijkheid is bij piano's, radiotoestellen, gramophones, weeldeartikelen en in mindere mate bij auto's, in het algemeen veel geringer. Niet alleen om deze, doch ook nog om een andere reden dient men het afbetalingssysteem, toegepast op huizen e.d. en op de groep van genoemde artikelen, scherp van elkaar te onderscheiden. De bezwaren, die men tegen den laatsten vorm van creditverleening heeft, gelden niet steeds voor den eerstgenoemden vorm. Het betreft hier een verschil in elasticiteit van de vraag naar die artikelen. Woningen in het algemeen behoren tot de eerste levensbehoeften der menschen en er zal steeds vraag naar zijn. Ditzelfde kan men in min of meerdere mate niet van de andere groep artikelen zeggen. Bovendien kan men bij deze groep het productieve nut niet direct waarnemen, omdat dit nut zich meestal niet, zooals dit bij huizen en in misschien nog sterkere mate bij landbouwmachines e.d. het geval is, in een geldsbedrag omzet.

Bezien wij ten slotte nog een ander probleem, dat reeds terloops aangevoerd werd, en dat door de voorstanders van het afbetalingsstelsel steeds als een van de groote voordeelen naar voren gebracht wordt, namelijk den productieverhoogenden invloed, welke het gevolg is van de toenemende koopkracht van de consumenten, die goederen op afbetaling kopen.

Wij moeten er echter op wijzen, dat de consumenten ook nog op een andere manier tot productievergroting kunnen medewerken. Dit geval doet zich namelijk voor, indien zij hun spaarpenningen niet aanwenden voor het kopen van gebruiksgoederen, maar deze in productieve bedrijven beleggen. Het groote verschil ligt niet alleen in het feit, dat men bij den koop van goederen op afbetaling voor altijd een bestemming aan het bespaarde en voor een grooter of kleiner deel ook nog in de toekomst te besparen inkomen geeft, terwijl bij belegging nog altijd de mogelijkheid bestaat om zijn spaarmiddelen voor consumptieve doeleinden aan te wenden, maar ook hierin, dat de eerste vorm van geldbelegging alleen de productie van consumptieve goederen prikkelt en de tweede vorm de tendens kan hebben de productie van kapitaalgoederen aan te moedigen.

De Vereenigde Staten worden meestal als voorbeeld genomen om den stimuleerenden invloed, welke het stelsel op het bedrijfsleven uitoefent, aan te toonen. Zeer zeker zal men moeten erkennen, dat het afbetalingsstelsel tot heden in de Vereenigde Staten goed gewerkt heeft, maar daarbij moet men niet vergeten, dat de omstandigheden daar geheel verschillen van de Europeesche toestanden. Een kapitaalrijk land, zooals de Vereenigde Staten, is niet te vergelijken met de meeste Europeesche landen, die, met behulp van buitenlandsch kapitaal, hun productiecapaciteit, welke door den oorlog zeer geleden heeft, moeten herstellen. In deze landen heeft men in de eerste plaats behoefte aan kapitaalgoederen, en daartoe kan de bevolking door sparen in ruime mate medewerken. Onder deze omstandigheden is het niet te verwonderen, dat in landen, die in een dergelijk stadium verkeerden, waarschuwend stemmen tegen het afbetalingsstelsel opgaan, vooral zoolang nog niet zeker gebleken is, dat dit stelsel ook op den langen duur tot verhooging van de welvaart bijdraagt.

H. M. H. A. VAN DER VALK.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE HANDELSPOLITIEK VAN HONGARIJE.

De heer K. von Buday te Budapest schrijft ons:

Wanneer wij de economische geschiedenis van de jaren na den oorlog bestudeeren springt in het oog de scherpe controversie tusschen de op de verschillende internationale economische conferenties verkondigde beginselen en gedane voorstellen en de daadwerkelijke handelspolitiek der verschillende staten. Van Genua tot Genève kan men een lange reeks,

zowel in theoretisch als in practisch opzicht, uiterst waardevolle voordrachten en resoluties samenstellen, die een helder en indrukwekkend beeld van de vrijhandelspolitieke beginselen geven. Indien wij echter daartegenover de economische politiek van deze jaren de revue laten passeeren, dan zien wij, dat dit hoofdstuk zeer zeker een tijdperk van sterk protectionisme, van tariefmuren en internationale kartellen mag worden genoemd. Als wij naar de oorzaken zoeken van de sterk beschermende richting vinden wij deze in de groote geografische en economische veranderingen, die tengevolge van den wereldoorlog hebben plaatsgevonden. De verschillende nieuwe en veranderde staten voelden zich in hun economisch bestaan onzeker of bedreigd en zochten naar de wegen en middelen, waarlangs het aanpassingsproces met in acht neming van hun belangen het best zou kunnen worden doorgevoerd. Bijna overal hebben nationaal-economische overwegingen den doorslag gegeven en de meeste landen hebben zich met tariefmuren omringd om tijd en gelegenheid te hebben het evenwicht in het binnenlandsche productiesysteem — zoo veel mogelijk — te herstellen, als het ware de beginselen van Friedrich List volgend, het eigen economische stelsel te versterken en op zulk hoog peil te brengen, dat aan de internationale concurrentie beter het hoofd kan worden geboden en dat het land in de verschillende internationale kartelsystemen een overeenkomstig betere positie zal weten te verwerven. Niet alleen de nieuwe staten in Centraal-Europa, maar, met weinig uitzonderingen, alle Europeesche volken, zelfs het land van den vrijhandel, Engeland, hebben zich in één of anderen vorm tot protectie gewend, om van de Vereenigde Staten niet te spreken, die nog steeds niets willen weten van een verandering van hun hooge tarieven.

Onder zulke omstandigheden en in zulke tijden was het begrijpelijk, dat ook Hongarije, dat van alle staten het grootste verlies aan gebied heeft geleden, een protectionistische handelspolitiek heeft gevolgd. De autonome tariefwet, die in 1925 in werking getreden is, werd samengesteld met een tweeledig doel, ten eerste om aan de oude en de nieuwe industrieën de mogelijkheid en gelegenheid van aanpassing te geven aan de nieuwe omstandigheden van productie en afzet en ten tweede om gedurende de onderhandelingen over handelsverdragen, tarieven in handen te hebben, waarmee men langs den weg van verlagingen, voor den agrarischen export concessies zou kunnen verkrijgen. Sinds 1925 heeft Hongarije met de meeste Europeesche staten handelsverdragen gesloten; van de omliggende staten met Oostenrijk en Tsjecho-Slovakië. Roemenië en Joegoslavië houden zich nog steeds zeer afzijdig, hoewel met den laatstgenoemden staat in verband met Fiume een handels- en verkeersverdrag zeer wenschelijk zou zijn. Hongarije heeft in de meeste van deze handelsverdragen het beginsel van de meest begunstiging toegepast en het overgrootste gedeelte van zijn tarieven met 20—25 pCt. verlaagd. De autonome tariefwet heeft zijn eerste doel, zoover mogelijk, goed bereikt, de Hongaarsche industrieën hebben — daar zij overigens op een gezonde economische basis opgebouwd zijn en het overgrootste deel der benodigde grondstoffen in het land voorradig vinden — de handicap, welke hun door het vredesverdrag werd opgelegd, ingehaald en hun productie en afzet ook na de verlaging der tarieven gehandhaafd. Daartegenover heeft de Hongaarsche regeering met de vechttarieven geen noemenswaardige resultaten bereikt. Tegenover de twee voornaamste uitvoerlanden, Oostenrijk en Tsjecho-Slovakië, staat Hongarije in de volgende positie, zooals mij door den Staatssecretaris van Handel, Baron Dr. Wimmersperg, verklaard werd: Oostenrijk, welk land overigens voor eenige jaren nog de laagste tariefwet heeft gehad, heeft voor den derden keer zijn graan- en meelrechten verhoogd en juist nu werd

weer een herziening van het Oostenrijk-Hongaarsche handelsverdrag aangekondigd. Tsjecho-Slovakije heeft voor granen en meel minimum- en maximumtarieven. Gedurende de onderhandelingen heeft de Hongaarsche delegatie tevergeefs nog grootere (meer dan 20—25 pCt.) reducties op de industriele tarieven voorgesteld, de Tsjechen verwezen steeds naar het minimumtarief en zeiden de desbetreffende wet niet te kunnen veranderen. Met Duitschland moet men natuurlijk de verkiezingen afwachten, de situatie is overigens moeilijk, want Duitschland heeft zich door een invoerverbod geheel afgesloten van den import van Hongaarsch vee en vleesch.

Daar de regeering dus voor den agrarischen export geen voordeelen van belang wist te bereiken en de toestand van den landbouw steeds achteruit gaat tengevolge van de exportmoeilijkheden, welke overigens ook aan de ongunstige internationale prijzen der landbouwproducten te wijten zijn, wil men nieuwe wegen inslaan om den toestand van de agrariërs te verbeteren. De Hongaarsche ministerpresident, Graaf Bethlen, die juist het zevende jaar van zijn constructief en succesvol regeeringsbeleid gevierd heeft, kondigde de herziening van enkele posten van de algemeene tariefwet aan in zijn groote rede te Debreczen, waarin hij alle belangrijke economische en politieke problemen ter sprake bracht. Aangezien echter in deze redevoering de desbetreffende passage niet geheel duidelijk was, is er een zekere zenuwachtigheid ontstaan en heeft men in het Hoogerhuis en in het Huis van Afgevaardigden deze quaestie herhaaldelijk ter sprake gebracht, waarop tenslotte Graaf Bethlen de volgende verklaring heeft afgelegd:

„Ik heb er reeds op gewezen, dat gedurende de onderhandelingen over een handelsverdrag de bescherming, die overigens nooit als einddoel werd voorgesteld, een zekere verzwakking ondergaan heeft. Wij zijn indertijd van de veronderstelling uitgegaan, dat wij, desnoods met zekere opofferingen, verschillende voordeelen zouden kunnen bereiken voor onzen agrarischen export. Dit bleek echter niet het geval te zijn; wij moeten dus rekening houden met de nieuwe situatie. Het spreekt vanzelf, dat men eerst de afsluiting van de in behandeling zijnde handelsverdragen moet afwachten, daar deze op grond van de autonome tariefwet gevoerd worden. In mijn redevoering te Debreczen heb ik dan ook niet bedoeld, dat de regeering met groote veranderingen in de tariefwet het verdragssysteem zou willen storen, dat wij hebben opgebouwd, doch, dat na de afsluiting der verdragen de regeering de tarieven nog eens grondig zal bestudeeren en nagaan of er niet onder zijn, die de agrarische productie nadeelig beïnvloeden en of wij met de verlaging van twee of drie tariefposten den landbouw niet te hulp kunnen komen. Ons land heeft de industrie noodig, deze is niet alleen economisch gerechtvaardigd, maar ook uit sociaal oogpunt en in verband met de bevolkingsvermeerdering, wenschelijk. Mijn uitingen zijn slechts tot deze grens gegaan en beteekenen, dat wij bereid zijn twee of drie tariefposten te verlagen, indien dit noodig mocht blijken om de landbouwproductie te steunen”.

Wij zien derhalve, dat de berichten over een algemeene verlaging der tarieven onjuist waren, men heeft te doen met slechts twee of drie tariefposten; waarschijnlijk tractoren, benzine en kunstmest.

Overigens is men bezig maatregelen te treffen om den toestand van den landbouw te verbeteren en de afzetmoeilijkheden te overwinnen, enerzijds door een rationalisatie van het landbouwbedrijf en anderzijds door een concentratie van den graanhandel. Over een concentratie in de agrarische stapelproducten worden reeds sinds maanden onderhandelingen gevoerd, zoo als wij hebben meegedeeld in Nr. 609 van Econ.-Stat. Berichten. Het is een moeilijk probleem-complex, dat nu toch binnenkort waarschijnlijk op-

gelost zal worden overeenkomstig de voorstellen van den beroemden hoogleeraar Prof. Dr. Friedmann. Men heeft niet het plan een soort staatsmonopolie te scheppen, noch een „graanpool” in Canadeeschen trant, doch een concentratie tusschen de agrarische producenten en de graanhandelaren. Zulk een organisatie zal met betere vooruitzichten op de markt kunnen optreden, en is temeer noodzakelijk nu reeds verschillende geconcentreerde inkooporganen der afzet-landen in werking zijn en niet zelden een druk weten uit te oefenen op de prijzen. Een dergelijke graanconcentratie zal voorts de stabilisatie der prijzen beter kunnen benaderen en tevens tegenover de industriele kartellen haar belangen kunnen verdedigen. Het is feitelijk de hoogste vorm van coöperatie, dien men nastreeft. Aan den anderen kant constateeren wij eene economische politiek, die ingezien heeft, dat men langs legislatieven weg weinig of niets bereiken kan tegenover de steeds sterkere kartelleering in de industriele productie en beter doet deze, aan de ontwikkeling van het kapitalistische productiesysteem inhaerente beweging, met eigen krachten binnen zekere grenzen te houden. Indien de agrariërs evenzoo georganiseerd zullen zijn als de industrieelen, dan zal men feitelijk slechts met twee gelijkwaardige componenten te doen hebben, die hun wederzijdsche belangen in een harmonisch geheel kunnen laten resulteeren. Hoe ver deze beweging zich zal ontwikkelen is natuurlijk vooruit niet te zeggen, het kan echter ook een internationale agrarische combinatie worden, die dan doorslaggevende invloed kan hebben op de markt in agrarische stapelproducten en de stabilisatie der prijzen — voor zoover deze in agrarische producten mogelijk is, met transitorische voorraden waarbij natuurlijk het renteverlies zoo klein mogelijk moet worden gehouden — zou kunnen verwezenlijken. Indien zulke combinaties tot stand gebracht worden blijft natuurlijk nog de bescherming der consumenten over. Moeten deze zich ook „in kartellen organiseren” of zal een prijscontrole van den staat noodig en voldoende zijn? Of zal de beroemde Amerikaanse spiraalbeweging van verlaagde prijzen, verhoogde koopkracht, grooter afzet, kleinere productiekosten etc. ook in Europa te verwezenlijken zijn? Deze vraagstukken zullen wellicht in den loop der tijden hun oplossing vinden, zij zijn nog geen „brandend vraagstuk”. Wij zien echter toch de onmiskenbare teekenen van concentraties en combinaties op alle gebieden van het economisch leven. Deze zullen waarschijnlijk over de politieke grenzen en tariefmuren tot een meer harmonische samenwerking tusschen de volkeren leiden; zij schijnen den weg te banen voor eene economische aaneensluiting der Europeesche staten en het is zeker, dat slechts langs dezen weg ons continent zijn levensstandaard en de welvaart van zijn inwoners kan verhoogd en een bloeiende periode voor de Europeesche beschaving verzekeren.

DE ENGELSCHEN BEGROOTING.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Bij het opstellen van de begrooting voor het jaar 1928—29, de vierde, die de heer Churchill heeft ingediend, is deze voor den eersten keer in drie jaren bevrijd geweest van de vooruitzichten op of de onmiddellijke gevolgen van verstoringen op industrieel gebied. Onder deze omstandigheden heeft hij het oogenblik rijp geacht voor een vernieuwde poging om de industrie te ondersteunen en wat er ook gezegd kan worden van de voorstellen, die hij heeft gedaan, er kan geen twijfel bestaan, dat zij ten doel hebben den producent tegemoet te komen. Een vermindering van de inkomstenbelasting is verworpen, daar zij op de geheele bevolking van toepassing zou zijn. Daarentegen heeft men besloten een belasting op petroleum van 4 d. per gallon te heffen om bepaalde productieve industrieën voor een gedeelte van den druk

der plaatselijke belastingen te ontheffen. Churchill's voorstellen raken nauwelijks het vraagstuk van de hervorming der plaatselijke belastingen en eenigszins in denzelfden geest heeft hij den vorm, waarin de nationale begrooting ingediend wordt, veranderd. De rekeningen in hun nieuwen vorm geven weliswaar meer inlichtingen, maar zij schieten nog steeds zeer ernstig tekort in het geven van een waar en volledig beeld van de nationale financiën, zelfs aan degenen, die dit onderwerp meer in het bijzonder bestudeerd hebben¹⁾. Het onderwerp van de samensmelting van de biljettencirculatie heeft hij slechts terloops besproken en hoewel men beloofd heeft, dat deze samenvoeging nog dit jaar tot stand zal komen, schijnt de Bankwet gewijzigd te moeten worden, alvorens men tot een eenigszins ingrijpend resultaat kan komen, hetgeen wel eens zou kunnen beteekenen, dat deze maatregel eerst in het begin van 1929 uitgevoerd zal worden.

Om het eerst met het financieele aspect van zijn zeer ingewikkelde voorstellen te beginnen, wijzen wij erop, dat de heer Churchill anticipeert op een surplus van ongeveer £ 14½ miljoen voor 1928—'29, dat bijna geheel uit de oliebelasting verkregen zal worden. Deze belasting zal als een invoerrecht op alle geïmporteerde olie geheven worden met een uitvoerprijs op zware oliën, zoodat de binnenlandsche olie-industrieën tot op zekere hoogte aangemoedigd zullen worden.

Diesel-, gas- en smeeroliën zullen niet belast worden, maar terpentijn wel. De heer Churchill stelt voor om deze £ 14½ miljoen, te zamen met het overschot van £ 4½ miljoen van de vorige begrooting, welke bedragen in normale gevallen gebruikt zouden zijn voor schulddelging, te gebruiken voor een verlichting van de plaatselijke belastingen. Voor dit jaar wordt het sinking fund gehandhaafd op £ 65 miljoen, waardoor het totale begrotingsbedrag, bestemd voor den dienst van de nationale schuld, £ 369 miljoen wordt. Men heeft echter bepaald, dat van dit totale bedrag £ 13,2 miljoen zal dienen voor het overnemen van de winsten, verkregen door het uitgeven van currency notes, zoodat de werkelijke besparing met dat bedrag verminderd wordt. Het glanspunt van de begrooting is echter uit dit gezichtspunt het besluit om den totalen schuldenlast op £ 355 miljoen vast te stellen, waardoor men terugkeert tot de in 1875 aangenomen gewoonte van een cumulatief sinking fund. Men heeft berekend, dat zelfs indien de gemiddelde rentevoet op staatsleeningen niet daalt beneden 4½ pCt., dit voldoende zal zijn om de geheele schuld, met inbegrip van de National Savings Certificates, in vijftig jaar te delgen.

Het zwakke punt van het plan ligt in de eerste plaats in het feit, dat het een vermindering van de totale kosten van de schuld buiten beschouwing laat, tenzij een besparing van interest ten gevolge van conversie beneden 4½ pCt. aan de belastingbetalers ten goede komt en verder, dat er altijd een groote verleiding bestaat om het sinking fund, indien dit groot wordt, aan te spreken, zooals verschillende malen tusschen 1875 en 1914, toen het vastgestelde bedrag slechts ongeveer £ 28 miljoen was, gebeurd is. Verder schijnt het bijna zeker, dat de werkelijke schulddelging voor de volgende drie of vier jaren onvoldoende zal blijken. Op te merken valt, dat de heer Churchill nog steeds bezig is met zijn geliefkoosd tijdverdrijf om den kwaden dag, waarop het sinking fund verhoogd moet worden, uit te stellen, maar aan den anderen kant neemt hij voor het eerst voorzorgen voor de betaling van den wollen interest op de National Savings Certificates, zoodat in de komende jaren de aanbidding van deze certificaten voor terugbetaling tegen den koopprijs plus interest, de

begrooting niet in de war behoeft te sturen. Op het oogenblik zullen de lasten niet geheel voldoende zijn om deze voorzorg en het statutair sinking fund op staatsleeningen te dekken, maar voor zoover de werkelijk betaalde interest op aangeboden certificaten minder is dan het jaarlijks daarvoor uitgetrokken bedrag, zullen de daardoor beschikbaar komende fondsen dit tekort aanvullen.

Wij komen nu tot de veranderingen in de belastingen, doch wij zullen ons niet met de invoerrechten op knoopen en mechanische sigaren- en cigaretten-aanstekers en den accijns op Britsche wijnen bezighouden. De vermindering van het invoerrecht op suiker is een kleine ondersteuning voor het grootste deel van het volk en compenseert het invoerrecht op petroleum. Men heeft eveneens de lasten van den Britschen raffinadeur van ingevoerde suiker verlicht, wiens positie zeer moeilijk is geworden door de subsidie aan den raffinadeur van het binnenlandsch product. Een stap in de goede richting is eveneens de verlaging der inkomstenbelasting voor bepaalde categorieën; zoo wordt de kinderafrek verhoogd tot £ 60 voor het eerste kind en £ 50 voor ieder volgend kind. De petroleumbelasting is in verschillende categorieën ondergebracht. Zij beoogt een ondersteuning van de spoorwegen en haar betekenis ligt in het feit, dat zij kan leiden tot een vermeerdering van het algemeene vrachtvervoer van passagiers en van die soorten van goederen, welke gemakkelijk langs den weg vervoerd kunnen worden. Maar de winsten, die daaruit voor de spoorwegen kunnen ontstaan, zullen in den vorm van lagere vrachttarieven aan de zwaardere goederen ten goede komen. Voor den eigenaar van een particuliere auto zal deze verhooging niet van veel belang zijn, maar het feit, dat de belasting volgens het aantal paardekrachten gehandhaafd is, beteekent, dat de Britsche automobiellindustrie onder de bezwarende omstandigheid moet blijven werken, slechts auto's met geringe paardekracht op overzeesche markten te kunnen aanbieden.

Ten slotte is het meest betwiste en belangrijkste punt van het programma van den heer Churchill de verlichting van de plaatselijke belastingen. Wij moeten er overigens op wijzen, dat dit slechts een van de twee maatregelen is. De andere maatregel is een plan voor de hervorming van de plaatselijke besturen en voor de uitbreiding van de communale gebieden. Deze maatregel is echter niet volledig uitgewerkt en kan daarom onmogelijk hier besproken worden. Wat de verlichting betreft, deze bestaat uit een vermindering van drie vierde van de totale plaatselijke belastingen op alle gebouwen en eigendommen, gebruikt voor productieve — geen distributieve — doeleinden, waar handenarbeid verricht wordt. Deze belastingverlaging heeft dus niet betrekking op kantoren, woonhuizen, enz., of op de eigendommen van openbare bedrijven. De belastingen op bouwgronden en opstallen worden alle verminderd. Deze verminderingen worden in October 1929 van kracht. Ofschoon de verlaging voor distributieve bedrijven in het algemeen uitgesloten is, zal de vermindering van drie vierde ook toegepast worden op spoorwegen, die goederen vervoeren, kanalen, havens en dokken, doch de voordeelen uit deze verlaging moeten geheel en al bestemd worden voor lagere vervoerkosten. Een vijfde gedeelte van deze transportverlaging zal aan den landbouw ten goede komen en het overblijvende deel aan het vervoer van kolen, cokes en patentolie, mijnhout, ijzererts, mangaanerts en kalksteen.

Op te merken valt, dat indien eenig principe aan dit plan ten grondslag ligt, het de ondersteuning van noodlijdende industrieën is, maar tegelijkertijd is het duidelijk, dat, zoolang een industrie „productief” is, — een moeilijk begrip om te definieeren — zij een ondersteuning zal ontvangen, ongeacht haar nooden. Verder zal de ondersteuning niet gelijk zijn en in die gebieden, waarin de belastingen hoog zijn, zullen zij verhoudingsgewijs even hoog blijven, ofschoon abso-

1) Wij verwijzen in dit verband naar het artikel van den heer F. W. Forge in de E.-S. B. van 14 Maart jl., waarin de voorstellen van de Liberal Industrial Inquiry Committee inzake de hervorming van de Engelsche begrooting door hem besproken zijn. (Red.)

luut het verschil met drierde verminderd zal worden. De heer Churchill gelooft niet in een nieuw belastingschema of in de overbrenging van nationale diensten van het plaatselijke naar het centrale bestuur. Evenmin acht hij het noodzakelijk om het oprichten van nieuwe industrieën in de noodlijdende gebieden door een gelijkstelling van de plaatselijke belastingen aan te moedigen. Dat zou zoo goed als zeker te kostbaar zijn geweest en zou een verhoging van de inkomstenbelasting of van de supertax, mogelijk van beide, noodzakelijk hebben gemaakt, hetgeen neer zou komen op een billijker belasting van de bloeiende industrieën en de individuen. De positie van de individuen en van de distributieve bedrijven met inbegrip van alle, die kantoorgebouwen bezitten, blijft zooals zij was. Het wegvervoer wordt belast, misschien niet onrechtvaardig en de lasten van alle producenten worden verminderd in verhouding tot hun mathematische grootte en ongeacht hun werkelijke betekenis. De verlichting wordt ten slotte in vaste bijdragen gegeven, ondervorpen aan een vijfjaarlijkse herziening, zoodat iedere vermeerdering van uitgaven binnen deze vijfjaarlijkse periode ten bate van objecten, die plaatselijk geadmireerd worden, voor rekening van de plaatselijke belastingen en niet van de schatkist zal komen. Met het oog op den steun, die aan de producenten gegeven wordt, zal een veel grootere verhoging in de plaatselijke belastingen vereischt worden dan anders het geval zou zijn en indien de depressie in een acuten vorm mocht voortduren, is het moeilijk in te zien hoe de uitgaven zullen gedekt worden. Aangezien het plan eerst over 18 maanden in werking kan treden, is het zeer jammer, dat er geen uitgebreider maatregelen voorgesteld zijn.

DE ARGENTIJSCHSCHE HANDEL IN 1927.

De heer H. H. Smith te Buenos Aires schrijft ons: Voor den objectieven beschouwer zullen er stellig weinig landen te vinden zijn, waar in de jaren na den oorlog een dusdanig herstel van handelsbetrekkingen valt waar te nemen als in de Argentijnsche Republiek. Verschillende factoren hebben ertoe bijgedragen, het afgelopen jaar wel tot een der gunstigste te maken sedert het sluiten van den wapenstilstand. Deze factoren te onderzoeken en hunne duurzaamheid te schatten, moge in het kort bestek van dit artikel beschouwd worden als een kleine vingervijzing voor hen, die in zakelijke relatie staan of denken te staan met dit merkwaardige land.

Het jaar 1927 schijnt voor den Invoerhandel wel van bijzondere betekenis. De jarenlange depressie op dit gebied, de dikwijls voorkomende onkunde van hier gevestigde vertegenwoordigers van overzeesche huizen, de talrijke faillissementen schijnen het keerpunt te hebben bereikt. Schijnen, — want nog te weinig tijd is in het nieuwe jaar verlopen, om met stelligheid te kunnen zeggen, of op deze ongunstige verschijnselen de gunstige het overwicht hebben verkregen.

Onder deze gunstige verschijnselen dient in de eerste plaats de heropening van de Caja de Conversión genoemd te worden. Hiermede is voor Argentinië de gouden standaard in eere hersteld en wel op het oogenblik, dat de pariteit van Argentijnsche Peso¹⁾ met Dollar en Pond Sterling was bereikt. De enorme specie-invoer, welke van dezen maatregel het gevolg is geweest, moge uit enkele gezichtspunten niet onbedenklijk zijn; hij heeft anderzijds het financieele prestige van Argentinië in het buitenland belangrijk verhoogd en de heropening van de Caja de Conversión heeft ertoe bijgedragen het vertrouwen van buitenlandsche

¹⁾ De Argentijnsche Goudpeso staat in een wettelijk voorgeschreven verhouding tot de Papierpeso, nl.: 1 Peso goud is gelijk 2,2727 Papier. De hoogergenoemde opening van de Caja de Conversión — gedurende de oorlogs- en na-oorlogsjaren steeds gesloten — schiep wederom de gelegenheid goud tegen papier in te wisselen, en omgekeerd. Deze omwisseling geschiedt op basis van bedoelden koers.

exporteurs te vergrooten, wat de mogelijkheid betreft, niet alleen zaken af te sluiten, doch deze ook behoorlijk af te wikkelen.

Toch zal welhaast geen enkele buitenlandsche exporteur beweren, dat Argentinië een „gemakkelijke” markt is voor zijne artikelen. Bij de langdurige en ingewikkelde douaneformaliteiten, den dikwijls zeer plotseling wisselenden graad van solvabiliteit der klanten en de veelvuldig veranderende voorschriften omtrent invoerrechten, verpakking en classificatie der geïmporteerde goederen, blijft het vrijwel ondoenlijk hier te lande zaken te doen zonder de hulp van een ter zake kundige agent. Tevens hebben de ervaringen der verschillende hier gevestigde Kamers van Koophandel maar al te dikwijls bewezen, dat door den overzeeschen exporteur de hoegrootheid der concurrentie nog maar zeer onvolledig wordt begrepen. Juist wat dit punt betreft schijnen in het bijzonder de Noord-Amerikaansche en Deutsche importeurs in de laatste jaren ervaringen te hebben opgedaan, waarvan zij in het bijzonder in 1927 de vruchten hebben geplukt. Zij hebben begrepen, dat Argentinië een internationale markt is geworden, waar de U.S.A., Engeland, Duitschland en Japan om den voorrang strijden, en waar ook de overige landen, welke tot massa-export in staat zijn, zich verre van onbetuigd laten. Zonder te willen generaliseeren moge als tendens voor den import gegeven worden, dat in 1927 de U.S.A. hier de beste vorderingen heeft gemaakt op het gebied van den auto-invoer, levens- en geneesmiddelen; Engeland op het gebied van textielproducten, Duitschland op dat der „Schwerindustrie” en der chemicaliën en Japan en Frankrijk op dat der „luxe”-industrie. Hiermede zij niet gezegd, dat bedoelde landen in absolute cijfers de grootste goederenbeweging naar Argentinië hebben gehad, doch veeleer op welk terrein door hen het meeste veld werd gewonnen.

Bij de beschouwingen over den Uitvoer van Argentijnsche producten gedurende het afgelopen jaar verdient de Mais bijzondere aandacht, reeds alleen omdat in absolute cijfers de geëxporteerde hoeveelheid ruim anderhalf maal zoo groot was als het record. Tegen 4.643.607 tons in 1924, 3.169.513 ts. in 1925 en 4.911.161 ts. in 1926 (recordjaar) werden in 1927 ca. 8.300.000 ts. naar het buitenland verkocht. Daar in de eerste maanden van het jaar nog een flinke voorraad oude mais in het land aanwezig was, steeg de prijs aanvankelijk niet boven \$ 5,50. Geleidelijk kwam hierin echter verbetering en in de latere maanden van het jaar kon van \$ 6,— tot \$ 8,— worden gemaakt. Aan het einde van 1927 deed zich het tegengestelde van einde 1926 voor: de „oude” oogst was vrijwel geheel verkocht en uitgevoerd, doch de nieuwe oogst werd niet vóór April 1928 in de havens verwacht. Voor een restant-partij van den ouden oogst werd toen door een der graanexporteurs ca. \$ 10,— gemaakt. Wat het loopende jaar betreft, moge worden aangestipt, dat de vooruitzichten van den mais-oogst zeer gunstig zijn. Exporteurs verwachten een „exportable surplus”, hetwelk dat van het vorige jaar wellicht nog zal overtreffen. De berichten omtrent enkele vroeg afgekomen partijen nieuwe mais, welke reeds thans in de hooger gelegen havens der Paraná worden verscheept, zijn onverdeeld gunstig. Een periode van koude droogte zal echter noodig zijn om de mais in dezelfde gunstige condities in havens en stations te brengen als het vorige jaar het geval was.

Ook de Tarwe-oogst is in 1927 overvloedig geweest, zonder echter in het bijzonder aan verbouwers die winsten te laten, welke het bedrijf rendabel maken. Het meereendeel werd tegen \$ 11,— tot \$ 11,50 verkocht. Dank zij de voortreffelijke kwaliteit van het product, was het mogelijk verschillende partijen tegen hoogere prijzen te plaatsen, echter niet in die mate, dat zulks als een factor van belang kan gelden bij de beoordeeling van het teleurstellende financieele resultaat van dezen oogst. De laagstbetaalde prijs viel in Jan. 1927, nl. 10,75; de hoogste 13,20 in Mei; bedoelde

prijzen gelden op basis van 80 KG., geleverd op wagon in de dokken. De totale tarwe-export heeft in 1927 meer dan 4.100.000 tons bedragen, tegen 2.045.859 tons in 1926. Voor Lijnzaad en Haver geldt eveneens, dat de voor export beschikbare hoeveelheden de verwachtingen hebben overtroffen, doch dat de prijzen niet bevredigend zijn geweest. Anders staat het met Gerst, waarvoor bijna het geheele jaar een tamelijk vaste markt met winstlatende prijzen kon worden gevonden.

De actieve betalingsbalans van Argentinië gedurende 1927 is voor een groot deel teweeggebracht door de belangrijke Wol-verkopen gedurende dat jaar. De verkoopen van dit artikel te Londen en op de andere markten bewezen niet alleen, dat vrijwel het geheele jaar een zeer bevredigende winst kon worden gemaakt, doch tevens, dat deze tak van het exportbedrijf volkomen gezond mag heeten. De grootste export concentreerde zich in het eerste kwartaal en reeds in April werden overzeesche koopers terughoudender. Men kan zeggen, dat einde Mei de totale productie, met uitzondering van enkele partijen, was verkocht. Op de rustperiode April—September volgden in October jl. de eerste partijen der nieuwe scheer. Hoewel deze in kwaliteit verre achterstaan bij die van den vorigen oogst, werden zij toch grif door koopers opgenomen tegen prijzen, welke niet achterstonden bij de voor den vorigen oogst betaalde. Tegen het einde van het jaar begon zich het logische verschijnsel voor te doen, dat de betere kwaliteiten zeer in vraag waren en dat de groote hoeveelheid middelmatig product, waaruit de nieuwe oogst bestond, slechts moeilijk te plaatsen was. Thans, in April 1928, is wederom het grootste deel van de wol verkocht met uitzondering van een gedeelte van het inferieure product, dat nog steeds tamelijk moeilijk plaatsing vindt.

Van de overige exportproducten hebben speciaal de droge en gezouten huiden een gunstig jaar gekend. Niet alleen werden meer dan 1.000.000 stuks méér uitgevoerd dan in het voorafgaande jaar, doch de gemaakte prijzen waren alleszins bevredigend. Een prijs van \$ 23,— voor droge huiden, als in Dec. 1927 werd gemaakt, dient zelfs als abnormaal gunstig te worden gekenmerkt.

Voor hen, die belangstellen in totaalcijfers, moge nog worden aangestipt, dat gedurende 1927 aan producten van het land 18.739.745 tons met een waarde van \$ 1.009.325.000 (goud) werden geëxporteerd.

Indien wij het ten slotte willen wagen te gissen, hoe het jaar 1928 voor den Argentijnschen Handel zal verlopen, dan komen wij wel het eerst tot de veronderstelling, dat dit jaar voor hen, die naar hier exporteerden, wellicht het zwaarste zal zijn. Wel zal ook in volgende jaren evenals in het loopende hunne grootste kracht nog liggen in het argument, dat Argentinië hunne artikelen noodig heeft in dier voege, dat het bij gebrek aan eene ontwikkelde nationale industrie nog in het buitenland móet koopen. Doch deze nationale industrie is in opkomst en wordt gesteund door een sterke fiscale wetgeving. Hierdoor moest reeds door importeurs in het algemeen terrein worden prijsgegeven en bij den strijd om dit terrein terug te winnen zijn de prijzen dikwijls op een niveau gekomen, dat nauwelijks winst laat. Dat de import intusschen nog zeer belangrijk is, moge blijken uit het feit, dat de totale waarde daarvan in 1927 \$ 856.805.000 (goud) bedroeg.

Naar alle waarschijnlijkheid mag de Uitvoerhandel verwachten, in dit jaar gunstiger zaken te doen dan gedurende het vorige. Met uitzondering van de wol en enkele kleinere exportartikelen is de kwaliteit van de uitvoerproducten gunstig, de quantiteit overvloedig. Voorzover reeds partijen van den nieuwen oogst der verschillende voortbrengselen in het buitenland zijn ondergebracht, werden doorgaans prijzen gemaakt, welke alleszins bevredigend mogen heeten.

De voorspelling, welke hier aan vastgeknoot mag worden zonder al te voorbarig te heeten, is wel deze, dat ook dit jaar aan Argentinië een actieve betalings-

balans zal brengen. Of echter ook de veronderstelling bewaarheid zal worden, dat deze balans een nog belangrijker saldo zal vertoonen, dan het vorige jaar het geval is geweest, moet worden afgewacht.

AANTEKENINGEN.

Kapitaalimport en inflatie.

In het jongste driemaandelijksche overzicht van de Skandinaviska Kreditaktiebolaget te Stockholm komt een artikel van Prof. Gustav Cassel over bovengenoemd onderwerp voor, dat wij hieronder laten volgen:

Het schijnt een algemeen verbreide opvatting te zijn, dat leenen van het buitenland op groote schaal moet leiden tot inflatie in het land, dat leent. Deze gedachte is gebaseerd, op de volgende redeneering. Als resultaat van de buitenlandsche leeningen zal de hoeveelheid geld in het land buitengewoon overvloedig worden. De prijzen zullen stijgen, wat leidt tot een depreciatie van de binnenlandsche koopkracht van het geld, die zijn uitdrukking zal vinden in de daling van zijn internationale waarde.

De economische geschiedenis geeft gevallen, die deze opvatting schijnen te ondersteunen. Een markant voorbeeld is de inflatie, die het gevolg was van den grooten import van kapitalen in verscheidene Zuid-Amerikaansche landen gedurende de laatste helft van de 19de eeuw. Denzelfden invloed schijnt de groote import van kapitaal in Canada gehad te hebben. Men gelooft, dat de hausse en inflatie, die na den Fransch-Duitschen oorlog in Duitschland plaats vond, het onmiddellijk gevolg is geweest van de toestrooming van kapitaal in den vorm van de Fransche oorlogsschuld. Op het oogenblik heeft het vraagstuk een onmiddellijk belang gekregen in verband met den geheel unieke kapitaalimport in Duitschland na de stabilisatie van het geldwezen en de aanvaarding van het Dawes-plan. Men vreest, dat een import van kapitaal op onmetelijke schaal een inflatie in Duitschland met zich mede moet brengen, welke de stabilisatie, die met zooveel moeite tot stand gebracht is, in gevaar zal brengen. Een dergelijke vrees oefent natuurlijk invloed uit op Duitschlands finantieele politiek en op de houding van andere landen, die aan Duitschland kapitaal verschaffen. Onder deze omstandigheden heeft een duidelijk inzicht in den invloed van een omvangrijken kapitaalvoer op het geldwezen van het leenende land een groot practisch belang. Het is daarom nuttig deze kwestie eens zeer nauwkeurig te onderzoeken.

Laat ons veronderstellen, dat een land, dat den gouden standaard heeft, op groote schaal leeningen opneemt in landen, die eveneens den gouden standaard hebben. Dit land zal dan in het bezit komen van een groot bedrag aan buitenlandsche gouden valuta's, welke gebruikt kunnen worden voor de betaling van toenemende importen of voor het in evenwicht brengen van de betalingsbalans. Zoolang dit proces voortduurt zal de hoeveelheid beschikbare vreemde valuta's door de geldmarkt opgenomen worden. Er zal echter een bedrag overblijven, dat de leeners zelf niet kunnen gebruiken en dat evenmin op de geldmarkt geplaatst kan worden, maar dat zij desniettegenstaande in binnenlandsch geld wenschen om te wisselen. In dat geval kunnen zij zich tot de centrale bank wenden en eischen, dat de bank die vreemde valuta's koopt, of zij kunnen het in gouden baren omwisselen en het geïmporteerde goud aan de centrale bank aanbieden. Zoolang de centrale bank dus hereid is om, hetzij buitenlandsche goudwissels, hetzij goud te koopen, kan de leener geld verkrijgen en bijgevolg koopkracht op de binnenlandsche markt. Daar deze koopkracht een abnormale toeneming van de binnenlandsche koopkracht vertegenwoordigt zal zij zonder twijfel leiden tot een verhooging van het binnenlandsch prijsniveau, d.w.z. zij zou de tendens hebben tot inflatie. Maar — en hier komen wij tot het kardinale punt — *deze tendens is niet ongelimiteerd*. Want, zou het binnenlandsche prijsniveau zoo hoog stijgen, dat het zou leiden tot een daling van de binnenlandsche koopkracht beneden de koopkracht-pariteit van andere gouden valuta's, dan zouden de buitenlandsche wisselkoersen natuurlijk boven pari stijgen. Op hetzelfde oogenblik zal men ophouden met het aanbieden van vreemde ruilmiddelen, daar het niet te verwachten is, dat de centrale bank buitenlandsche wissels of goud boven pari zal aankopen. Dit zal de tendenz tot inflatie tegenhouden en een evenwicht tot stand brengen, waarvan het gevolg zal zijn, dat het binnenlandsche geld intern en extern op pariteit met het buitenlandsche geld zal komen.

Het is dus een foutieve veronderstelling, dat leenen op zichzelf moet leiden tot inflatie van het ruilmiddel. Wij zullen echter het probleem nog nader analyseeren. Een ideaal ruilmiddel, op goud gebaseerd, is vanzelf sprekend één, dat op een gelijke

pariteit met goud gehandhaafd wordt, wat het geval zou zijn, indien de centrale bank goud en buitenlandsche wissels tegen pariteit kocht en verkocht. Dit is echter in de praktijk niet uitvoerbaar. Indien men verwacht, dat de centrale bank op elk oogenblik en tot elk bedrag bereid is om gouden valuta's te koop en te verkoopen behoort de bank een winst op deze transacties te maken, die voldoende is om de kosten te dekken. Dit gebeurt, indien de centrale bank op zich neemt gouden valuta's iets onder pari te koop en iets boven pari te verkoopen. De ervaring leert, dat een marge van $\frac{1}{4}$ % aan elken kant voldoende is. Indien de centrale bank nu dezen regel volgt, kan zij nooit met gouden valuta's overstromd worden, want een overschot van gouden valuta's zou een vermeerdering van het bedrag aan ruilmiddelen, d.w.z. een algemeene stijging van het prijsniveau tot gevolg hebben. Een dergelijke stijging zou tot een depreciatie van het binnenlandsche ruilmiddel leiden, wat tot uitdrukking gebracht zou worden door een stijging boven pari van de buitenlandsche wisselkoersen. Daar echter de aankoop prijs van goud iets beneden pari ligt, zou een stijging onmiddellijk tot gevolg hebben, dat de centrale bank haar aankopen van vreemde valuta's stop zette, waardoor het bedrag aan ruilmiddelen gelimiteerd werd.

De praktijk van het vaststellen van den aankoop prijs van goud op $\frac{1}{4}$ % beneden pari is, geschiedkundig gesproken, bedoeld voor lekking van de aanmuntingskosten van goud voor de centrale bank. Dit motief echter is van geheel bijkomstig belang en volledig op zijde gezet door den theoretisch idealen gouden standaard van den tegenwoordigen tijd, welke de centrale bank geheel en al onthef van de plicht tot circulatie van gouden munten. Wij hebben gevonden, dat er een grooter motief bestaat voor de handhaving van een kleine marge tusschen den aan- en verkoop prijs van gouden valuta's door de centrale bank. Dit motief, zooals wij aangetoond hebben, is om het in de praktijk mogelijk te maken de centrale bank te verplichten tot onbeperkten aan- en verkoop van gouden valuta's.

De bovenstaande uiteenzetting kan onmiddellijk toegepast worden op den tegenwoordigen toestand in Duitsland. Er is geen reden om te vreezen, dat het leenen van Duitsland in het buitenland op groote schaal het bedrag aan circulatiemiddelen zou vermeerderen en de mark beneden pari zou doen dalen. In werkelijkheid heeft de Deutsche Reichsbank inderdaad van haar recht den aankoop prijs voor goud tot $\frac{1}{4}$ pCt. beneden pari te verlagen, gebruik gemaakt. Deze maatregel is meer dan voldoende om de toestrooming van kapitaal, die werkelijke inflatie zou brengen, te verhinderen. Men heeft beweerd, dat de groote toevloed van kapitaal gedurende het afgelopen jaar inderdaad vergezeld is gegaan van een aanzienlijke stijging van het Deutsche prijsniveau, maar, zooals het indexcijfer heeft aangetoond, is het eenige wat gebeurd is, dat het Deutsche prijsniveau, dat vóór dien tijd aanzienlijk onder het wereldprijsniveau stond, langzamerhand ongeveer op dezelfde hoogte daarmede gebracht is. Een dergelijke prijsstijging moest in Duitsland vroeger of later komen. De gelijkstelling is vermoedelijk versneld door den grooten kapitaalvoer. Laten wij even toegeven, dat dit wijst op een zekere tendens tot inflatie. Zooals wij echter reeds gezien hebben, stelt de gouden standaard een limiet aan deze tendens, een limiet, welke bereikt wordt wanneer het Deutsche prijsniveau op één lijn met het wereldprijsniveau staat. Indien het boven dit niveau zou stijgen, zou dit een overeenkomstige stijging van de vreemde goudvaluta's boven pari tot gevolg hebben, waarmede echter zooals boven reeds gezegd, aan den invloed van den kapitaalvoer op het bedrag aan circulatiemiddelen in Duitsland een grens gesteld zou worden.

Men kan tegen de bovenstaande opvatting opmerken, dat het niet absoluut zeker is, dat een stijging van het Deutsche prijsniveau boven het wereldprijsniveau onmiddellijk tot een overeenkomstige stijging van de vreemde buitenlandsche valuta's boven pari zal leiden, daar de aanpassing van de wisselkoersen aan de koopkrachtpariteit niet geheel effectief behoort te zijn. Het is mogelijk, dat het leenen in het buitenland op groote schaal een zodanig bedrag aan vreemde valuta's in het land brengt, dat de wisselkoersen iets onder de koopkrachtpariteit gedrukt zullen worden. In dat geval kan natuurlijk een overmatige stijging van het Deutsche prijsniveau plaats grijpen zonder onmiddellijk zijn weerspiegeling te vinden in een stijging boven pari van de wisselkoersen op landen met gouden valuta's.

Theoretisch gesproken is dit argument niet te verwerpen. Reeds drie jaar geleden heb ik aangetoond, dat toevallige afwijkingen van de koopkrachtpariteit plaats kunnen vinden als een gevolg van hevige schommelingen in de internationale kapitaalbewegingen in zulke bewogen tijden als de jaren 1919—1924. Het is echter de vraag of dit geval zich nu waarschijnlijk in de praktijk zal voordoen, want de buitenlandsche wisselkoersen zijn veel stabielier dan men over het algemeen schijnt

te veronderstellen en hun daling beneden de koopkrachtpariteit zou leiden tot een zeer merkbare reactie. Deze reactie zou uiteraard een machtigen stimulans voor den invoer en een overeenkomstige handicap voor den uitvoer zijn. Gezien het feit, dat Duitslands invoer gedurende het afgelopen jaar een bedrag van M. 1 milliard per maand aanzienlijk overtroffen heeft en dat de export niet ver beneden dat cijfer gebleven is, moet echter elke omstandigheid, die zou leiden tot vermeerderden invoer en afnemenden uitvoer, in hooge mate het tekort van Duitslands handelsbalans vergroten. Indien wij deze feiten onder de oogen zien, moeten wij wel tot de conclusie komen, dat de wisselkoersen op landen met een gouden standaard niet tot een aanzienlijk bedrag beneden hun koopkrachtpariteit kunnen dalen.

In werkelijkheid wijst niets erop, dat het binnenlandsche prijsniveau van Duitsland boven het wereldprijsniveau is gestegen. Het officieele indexcijfer van Duitsland was voor December 1927 140, terwijl het indexcijfer van Irving Fisher voor de V.S. 145 was; het Britsche indexcijfer overtreft dat van Duitsland eveneens. Ofschoon de Zweedsche kroon aanzienlijk boven pari noteerde is het officieele indexcijfer van Zweden voor groothandelsprijzen 148. Indien men statistische fouten in aanmerking neemt, is er dus hoegenaamd geen reden om te vermoeden, dat de Deutsche mark met betrekking tot haar binnenlandsche koopkracht beneden pari is gevallen. De noteering van de mark op ongeveer pari op de internationale beurzen is een waarborg voor een volledige koopkrachtpariteit.

Evenmin geeft Duitslands betalingsbalans ons eenige aanleiding tot de veronderstelling, dat het aanbod van buitenlandsche wissels grooter is dan Duitsland kan gebruiken. Duitsland heeft wel is waar op groote schaal geleend, maar tegelijkertijd heeft het ongetwijfeld een zeer aanzienlijk bedrag in het buitenland geïnvesteerd, vooral in den vorm van groote credieten aan buitenlandsche koopers van Deutsche producten. Het netto bedrag van den kapitaalvoer heeft gediend om het aanzienlijk tekort in de handelsbalans te vereffenen, terwijl het overblijvende deel moest gebruikt worden voor de contante herstelbetalingen, die klaarblijkelijk alleen mogelijk zijn geweest met de hulp van geleend geld. De buitenlandsche leeningen van Duitsland hebben zonder twijfel de Reichsbank een overvloed van goud en buitenlandsche wissels verschaft, maar deze overvloed kan nauwelijks beschouwd worden als een overschot. Indien dit zoo was, zou de Reichsbank dan zoo lang gedraald hebben om de natuurlijke voorzorg van een verlag van haar aankoop prijs voor goud beneden pari te nemen?

Men heeft wel beweerd, dat de Reichsbank gedwongen zou worden tot discontoverhoging om de tendens van den inflacionistischen kapitaalvoer tegen te werken. Deze opvatting is echter nauwelijks houdbaar. Men kan eerder verwachten, dat de invoer van kapitaal een verlag van den normalen rentevoet in Duitsland met zich mede zal brengen. Het is desniettemin duidelijk, dat de groote kapitaalvoer vergezeld is gegaan van een hausse, want het geld, dat in het land gebracht wordt, is hoofdzakelijk bestemd voor uitbreiding van de vaste kapitaalgoederen, zooals gebouwen, installaties, machines, enz. Dit is inderdaad het eigenlijke wezen van de hausse. De vermeerdering van vaste kapitaalgoederen, mogelijk gemaakt door het leenen, zou bovendien leiden tot een verdere uitbreiding van dergelijken aard. Om een voorbeeld te nemen, moet de vergroting van een installatie van een fabriek gepaard gaan met het bouwen van nieuwe arbeiderswoningen, het aanleggen van wegen, water-, gas- en electriciteitsleidingen, enz. Op deze wijze zal de vraag naar kapitaal toenemen, waarvan het natuurlijk gevolg een stijging van den binnenlandschen rentevoet zal zijn. De centrale bank zal uiteraard haar disconto naar den werkelijken toestand op de binnenlandsche markt moeten regelen en erop bedacht moeten zijn, dat de groote vraag naar kapitaal niet leidt tot een buitensporige circulatie van ruilmiddelen. Dit is echter een regel, die onder alle omstandigheden opgevolgd moet worden. Aan den anderen kant zou het moeilijk zijn om aan te toonen, dat de invoer van kapitaal uit zichzelf een discontoverhoging zal veroorzaken.

Met het oog op de groote afmetingen, die de internationale kapitaalbewegingen heden ten dage aangenomen hebben, beperkt de waarde van het onderzoek naar den invloed van den kapitaalvoer op het Deutsche ruilmiddel zich volstrekt niet tot dat bepaalde land, maar heeft het een veel wijdere betekenis.

De vooruitzichten van de geldmarkt in de Vereenigde Staten.

In het jongste maandoverzicht van The National City Bank of New York komt een bespreking voor van den toestand en de vooruitzichten op de geldmarkt der Vereenigde Staten, waarvan wij den inhoud hieronder in het kort samenvatten.

De geweldige omzet en de groote stijging van de prijzen van tal van speculatieve aandelen laten zich tot ongeveer het midden van 1927 vrij eenvoudig verklaren. Van Januari 1922 tot November 1924 steeg de goudvoorraad van \$ 3.685.000.000 tot \$ 4.527.000.000, d.w.z. met \$ 842.000.000. Gedurende 1925 vloeide een aanzienlijke hoeveelheid goud naar het buitenland; voornamelijk ten gevolge van groote buitenlandsche leeningen, waarvan de opbrengst ten deele in goud werd overgemaakt, doch in 1926 en in de eerste maanden van 1927 stroomde het goud opnieuw de Vereenigde Staten binnen. 30 April 1927 bereikte de goudvoorraad een hoogtepunt van \$ 4.610.000.000, hetgeen een netto-vermeerdering beteekent van \$ 925.000.000 sedert den aanvang van 1922.

Ofschoon deze toevloed van goud ten deele werd opgeheven door de maatregelen der Reserve Banks, was de hoeveelheid te groot om door het bedrijfsleven te worden opgenomen en vloeide het derhalve naar de markt, waar men steeds voor een bepaalden prijs crediet kan verkrijgen: de effectenbeurs.

Hoe echter de prijsstijging te verklaren sedert ongeveer het midden van 1927; een tijd, waarin de goudvoorraad met ongeveer \$ 300.000.000 afnam? In den regel heeft een vermindering van den goudvoorraad de tendens de credietbasis te verkleinen, evenals een vermeerdering van den goudvoorraad de tendens heeft de credietbasis te verruimen en een expansie mogelijk te maken. Dat niettemin de hoeveelheid crediet geen inkrimping vertoonde, is in eerste instantie slechts te verklaren uit het feit, dat de Reserve Banks het afvloeien van goud door maatregelen van tegenovergestelde strekking neutraliseerden. Bovendien had een vermindering van de industrieele bedrijvigheid een verminderde vraag naar crediet van die zijde ten gevolge, zoodat de koersen der aandelen niet alleen het aanvankelijk bereikte niveau konden handhaven, doch hun stijging verder konden voortzetten. Conservatieve geesten waren hierover niet weinig verontrust. In vroeger jaren was een credietexpansie steeds gepaard gegaan met een expansie van de goudreserves, nu echter vond een expansie plaats, terwijl de goudreserve verminderde. Het was duidelijk, dat dit niet tot in het oneindige kon voortduren en het was slechts een kwestie van tijd, dat de Reserve Banks hun politiek zouden wijzigen. In Januari van dit jaar begonnen de Reserve Banks maatregelen te nemen tot een beperking van de geldmarkt. Aanvankelijk verkochten zij ongeveer \$ 200.000.000 van hun bezit aan government securities, vervolgens vond een verhooging van het disconto der verschillende Reserve Banks plaats, totdat begin Maart alle Reserve Banks het disconto weer op 4 pCt. hadden gebracht. Op de aandelenmarkt ging dit gepaard met een periode van onregelmatige koersschommelingen gevolgd door een aanzienlijke liquidatie ongeveer in het midden van Februari. Deze daling vond echter geen verderen voortgang, integendeel de aandelenmarkt herstelde zich spoedig en een nieuwe hausse begon. Hoe laat zich dit verklaren?

De voornaamste oorzaak is te vinden in den toestand van de geldmarkt. De depressie in het bedrijfsleven in het begin van 1928 had ten gevolge, dat fondsen bij gebrek aan vraag elders naar de effectenbeurs vloeiden, in zoodanigen omvang, dat de daling van het koerspeil er door werd gestuit. Dat inderdaad het bedrijfsleven een surplus aan fondsen had, is niet aan twijfel onderhevig. Januari is altijd een maand, waarin geld naar de banken stroomt ten gevolge van den handel in de daaraan voorafgaande feestdagen. Dit jaar was de stroom echter grooter dan gewoonlijk. Het geld, dat op deze wijze uit de zakken van de menschen bij de banken terecht komt, wordt door de banken op deposito gezet bij de Reserve Banks. Bij het huidige systeem der bank reserves beteekent dit een verbreding van de credietbasis, waardoor de credietverleening eenige malen grooter wordt dan

het oorspronkelijk bedrag der deposito's.

Wat zijn nu de kenmerken van de huidige situatie? Een aanzienlijke speculatie is gebaseerd op een surplus aan fondsen, die het bedrijfsleven momenteel niet noodig heeft. Een langdurig tijdperk van goedkoop geld schijnt den indruk te hebben gewekt, dat de voorraad fondsen onuitputtelijk is. Het feit, dat geen noemenswaardige beperking van de geldhoeveelheid gevolgd is op den verkoop van government securities en de verhoogingen van het disconto door de Federal Reserve Banks, hebben bij vele menschen de meening doen postvatten, dat de Federal Reserve Board niet in staat is den toestand te beïnvloeden. Niets is echter minder waar dan dit. De banken gebruiken in ieder geval hun middelen tot credietverleening. Wanneer derhalve de expansie op de aandelenmarkt voortgaat, kunnen de daartoe benodigde credieten in laatste instantie slechts uit een of meer van de drie volgende bronnen komen: goudinvoer, surplus, dat in het bedrijfsleven geen emploi vindt of expansie van Federal Reserve crediet. Goudinvoer is jaren lang de voornaamste oorzaak geweest, momenteel is daar geen sprake meer van. Fondsen uit het bedrijfsleven zijn gedurende de laatste maanden een belangrijke factor geweest, er zijn echter teekenen, die erop wijzen, dat de vraag naar geld door het bedrijfsleven weer toeneemt. Een verstijving van de geldmarkt maakt zich dan ook reeds voelbaar. In laatste instantie zal derhalve de houding van de Reserve Banks den doorslag geven. Nu is het ongetwijfeld juist, dat de mogelijkheid tot uitbreiding der credieten nog zeer groot is. Het is echter niet waarschijnlijk, dat de Reserve Banks deze mogelijkheden tot het uiterste zullen benutten en zeker niet in een tijdperk, waarin hun reserves toch reeds door gouduitvoer minder worden. Zonder twijfel zullen de Reserve Banks geen maatregelen nemen, die een crisis ten gevolge hebben, doch anderzijds dient men wel te bedenken, dat New York momenteel een centrum is, waar buitenlandsche banken groote deposito's aanhouden. Volgens het Federal Reserve Bulletin van Juni 1927 wordt het tegoed van buitenlandsche centrale banken in de Vereenigde Staten op ongeveer \$ 1 milliard geschat en dan betreft dit alleen nog maar het tegoed van centrale banken. Ten slotte bezit het buitenland groote bedragen aan Amerikaansche effecten, die bij Amerikaansche banken in depôt liggen en ofschoon dergelijke beleggingen over het algemeen als permanent mogen worden beschouwd, moet men toch rekening houden met de mogelijkheid, dat de omvang van deze beleggingen beïnvloed wordt door wijzigingen op de effectenmarkt.

Het is niet aan te nemen, dat, onder welke omstandigheden ook, al het buitenlandsch tegoed in de Vereenigde Staten zal worden weggetrokken, of dat de buitenlandsche centrale banken hun tegoed zullen overmaken zonder rekening te houden met de mogelijke gevolgen. De situatie is echter nieuw en niemand weet, tot welken omvang men deze reserves als permanent mag beschouwen. Zelfs wanneer zij met groote omzichtigheid worden weggetrokken, is het voor de Vereenigde Staten van belang ervoor te waken, dat een dergelijke onttrekking mogelijk zal zijn zonder een overeenkomstige credietbeperking noodzakelijk te maken.

De conclusie van dit alles is derhalve deze: ofschoon enerzijds de goudreserve in de Vereenigde Staten nog steeds zeer groot is, en ofschoon men anderzijds geen drastische maatregelen behoeft te vreezen, zal de Federal Reserve Board er onder de huidige omstandigheden waarschijnlijk niet toe medewerken zelf de basis voor een credietexpansie te leveren. Met andere woorden, wanneer de gouduitvoer niet binnenkort voor een goudinvoer plaats maakt of de opleving in de industrie niet door een nieuwe depressie wordt gestoord, is een vermindering der beurscredieten en een daling van het algemeen koerspeil onvermijdelijk.

Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen en gezinnen van meergegoeden te Amsterdam.

In aansluiting op de vroeger¹⁾ door ons aan het maandbericht van het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam ontleende cijfers over de kosten van levensonderhoud voor arbeidersgezinnen en voor gezinnen van meergegoeden volgen hieronder de desbetreffende cijfers over het eerste kwartaal 1928.

	Arbeidersgezinnen. Gemiddelde inkomsten f 1902 per gezin.			Gezinnen v. meergeg. Gemiddelde inkomsten f 8527 per gezin.		
	Voe- ding ¹⁾	Rest ²⁾	Totaal	Voe- ding ¹⁾	Rest ²⁾	Totaal
Gemiddelde weke- lijksche uitgave per gezinseenheid ³⁾ in centen gedurende het jaar 1 Oct. 1923- 30 September 1924.	493	608½	1101½	925½	2900	3825½
Bedragen in centen, welke per gezins- eenheid zouden zijn uitgegeven, indien besteed aan het- zelfde als in het jaar 1 Oct. '23-30 Sept. '24 in:						
Juni 1926....	472	594	1066	911	2811	3722
Sept. 1926....	431½	593½	1025	827½	2807½	3635
Dec. 1926....	450½	596	1046½	875½	2805	3680½
Maart 1927....	444½	592½	1037	842	2800	3642
Juni 1927....	457	587½	1044½	867½	2792	3659½
Sept. 1927....	457	586	1043	859½	2788	3647½
Dec. 1927....	469	588	1057	876	2792½	3668½
Maart 1928....	467	588½	1055½	878	2792	3670

¹⁾ Brood, beschuit, koek, grutterswaren, melk, kaas, eieren, vleesch, visch, vetten, suiker, andere kruidenierswaren, aardappelen, groenten, fruit, dranken, maaltijden buitenshuis bereid, berek. voed. vacantie buiten A'dam.

²⁾ Kleding, schoeisel, huishuur, brandstof, gas, electriciteit, toilet-, wasch-, schoonmaakartikelen, woninginrichting huisraad, fondsgelden, contributie, periodieken, rooken, ontspanning, spoor, tram, diversen (incl. hulp in de huishouding).

³⁾ De herleiding tot gezinseenheden geschiedt aldus, dat de man geldt voor 1, de vrouw voor 0,9, een kind in het eerste levensjaar voor 0,15, in het tweede voor 0,2, in het derde voor 0,3 volwassene en zoo geleidelijk opklimmende met 0,05 voor elk leeftijdsjaar.

Maanden	Indexcijfers voor arbeidersgezinnen op de basis van		Indexcijfers voor ge- zinnen v. meergegoeden op de basis van			
	de periode 1911/13 = 100	Maart 1920 = 100	de periode 1 Oct. 1923- 30 Sept. 1924 = 100	de periode 1911/13 = 100	Maart 1920 = 100	de periode 1 Oct. 1923- 30 Sept. 1924 = 100
1911/13	100			100		
Mrt. 1920	213,7	100		198,3	100	
Dec. 1920	221,6	103,7				
Juni 1921	207,9	97,3				
Dec. 1921	190,4	89,1				
Juni 1922	186,8	87,4				
Dec. 1922	176,3	82,5				
Juni 1923	173,5	81,2				
Dec. 1923	177,6	83,1				
Mrt. 1924	179,1	83,8				
Juni 1924	173,3	81,1	100	176,5	89,0	100
Sept. 1924	176,3	82,5				
Dec. 1924	180,8	84,6				
Juni 1925	179,1	83,8				
Dec. 1925	177,2	82,9				
Juni 1926	170,9	80,0	96,8	171,7	86,6	97,3
Dec. 1926	167,8	78,5	95,0	169,5	85,5	96,1
Mrt. 1927	166,4	77,8	94,2	168,0	84,7	95,2
Juni 1927	167,4	78,3	94,8	168,9	85,2	95,7
Sept. 1927	167,2	78,2	94,7	168,4	84,9	95,4
Dec. 1927	169,5	79,3	96,0	169,3	85,4	95,9
Mrt. 1928	169,2	79,1	95,8	169,4	85,4	96,0

Zoals in vorige mededeelingen werd vermeld, is bij de berekening van het indexcijfer sedert Maart 1926 rekening gehouden met het peil der huurprijzen, waargenomen bij de woningtelling van November 1925. Zoowel het feit, dat de bouw van nieuwe woningen sedertdien grootere afmetingen heeft aangenomen als de omstandigheid, dat voor de oude woningen de huurwetten op 19 Juli 1927 buiten wer-

¹⁾ Zie E.-S. B. van 8 Februari jl.

king zijn gesteld en de bepaling der huren dus geheel aan de vrije markt is overgelaten, maakten het echter meer en meer gewenscht dienaangaande over nieuwere gegevens te beschikken.

Met dit doel werd in Januari jl. door den Woningdienst in samenwerking met het Bureau een onderzoek ingesteld, waarin 2361 arbeiderswoningen en 304 woningen van meergegoeden (in totaal dus 2665) betrokken waren, welke woningen zoodanig waren uitgezocht, dat de verschillende stadsdeelen voldoende waren vertegenwoordigd en de bestaande verhouding tusschen oud- en nieuwbouw behoorlijk in acht genomen was, zoodat het wel geoorloofd schijnt aan te nemen, dat de uitkomst representatief is voor het huurpeil in de geheele stad. Het resultaat van dit onderzoek is, dat voor de arbeiderswoningen een stijging sedert 1923—1924 werd gevonden van gemiddeld 6,0 pCt. (tegen 3,9 pCt. bij de woningtelling van November 1925) en voor de woningen van beter gesitueerden een stijging van 5,7 pCt. (tegen 3,4 pCt.).

Bij de berekening van het indexcijfer over Maart 1928 is thans van deze nieuwere gegevens gebruik gemaakt. Genoemd indexcijfer, overigens volgens dezelfde methode als tot dusver berekend, bedraagt

voor de arbeidersgezinnen 95,8 (tegen 96,0 in December 1927) op de basis van de periode 1923—1924 = 100, 79,1 (tegen 79,3) op de basis van Maart 1920 = 100 en 169,2 (tegen 169,5) op de basis van de periode voor den oorlog = 100 en

voor de gezinnen van meergegoeden 96,0 (tegen 95,9) op de basis van de periode 1923—1924 = 100, 85,4 (tegen 85,4) op de basis van Maart 1920 = 100 en 169,4 (tegen 169,3) op de basis van de periode vóór den oorlog = 100.

Voor de eerste categorie is er derhalve sedert de vorige driemaandelijkse berekening een geringe daling van 0,2 pCt. en voor de tweede een geringe stijging van 0,1 pCt.

De verhooging van den post huishuur heeft dus op het totale indexcijfer geen overwegenden invloed gehad. Dit komt, doordat tegenover deze verhooging (en tegenover enkele andere, waarvan bij de arbeidersgezinnen het belang dat der huurverhoging zelfs overtreft) enkele aanzienlijke verlagingen te registreeren zijn, voorgekomen in verband met gewone seizoenschommelingen. Dit betreft vooral eieren, en verder ook melk, vetten (natuurboter), brandstof (anthraciet en eierkolen, bovendien petroleum). Daarnaast zijn nog enkele andere verlagingen te vermelden, waaronder die op de groep brood, beschuit, koek (koekjes), waschen schoonmaakartikelen, suiker en diversen (invoering van het verlaagde stadstarief van het brieftport in Februari jl.). Bij de arbeidersgezinnen zijn beide laatstgenoemde dalingen evenwel niet belangrijk genoeg om tot uitdrukking te komen in het bedrag van de uitgave per verbruikseenheid per week.

De voornaamste prijsverhogingen als gevolg van het jaargetijde hebben betrekking op aardappelen en groenten, welke laatste in Maart jl. vrij duur waren. Verder zijn nog te vermelden: bij de arbeidersgezinnen een verhoging van grutterswaren (bruine boonen), kruidenierswaren (enkele theesoorten), kleding (sommige artikelen van bovenkleding) en bij de meergegoeden, van kaas, vleesch (kalfsvleesch), verse visch en schoeisel.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Ned.-Indië.

De maandstatistiek 1928 No. 1 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De volledige serie omvat 72 artikelen en is verdeeld in vijf groepen. Het onderscheid tusschen de „lange” en de „korte” serie is dit, dat van de 19 extra artikelen der lange serie gedurende 1914—1921 prijzen ontbreken.

In verband met de uitvoering van het metrieke stelsel bij de goederennoteringen zijn thans de prijzen der artikelen, voor zoover zij per pikol genoteerd stonden, per 100 KG. opgenomen.

Het gemiddelde niveau van de 72 invoerartikelen stond in December jl. 9 punten beneden het gemiddelde indexcijfer van 1926 en geheel 1927 stond gemiddeld een vijftal punten daar beneden. Januari gaf een verdere daling met 1 punt te zien.

Het meest in prijs gedaald zijn wel de *textiele goederen*. Het indexcijfer van deze groep stond in 1926 nog gemiddeld op 185 en in 1927 op 174. De grootste daling vond plaats in de eerste maanden van het jaar. Sedert Maart is het gemiddelde prijsniveau van deze goederen vrij stabiel en het indexcijfer schommelt sindsdien tusschen 172 en 175.

Na de textiele goederen volgen de *levensmiddelen* met sterk verminderde prijzen. Het gemiddelde prijsniveau van 1927

staat 9 punten beneden dat van het daaraan voorafgaande jaar. De *rijstprijzen*, die in 1927 zeer laag stonden, mede ten gevolge van de overvloedige oogsten, verbeterden in Januari jl. Ten gevolge hiervan en van de oplopende noteringen voor, ham steeg het groepsindexcijfer drie punten.

De groepen *metalen* en *chemicaliën* hebben beide voor 1927; een gemiddeld indexcijfer van 149, staan dus respectievelijk 2 en 4 punten lager dan het voorafgaande jaar. De prijsdaling van eenige *ijzersoorten* en van *lood* zet zich ook in 1928 voort. In Januari jl. was de prijs van lood aanzienlijk gedaald, met ruim 17 % beneden het gemiddelde van 1927, zoodat thans het groepsindexcijfer van de metalen op 140 staat.

Het prijsverloop van de chemicaliën geeft geen opvallende schommelingen te zien.

Het indexcijfer van de groep *diverse invoerartikelen* staat thans weer op 173 in gemiddeld 1927, na in de jaren 1923/26 tot 165 gedaald te zijn. Dit staat in verband met den hoogen prijs van sigarettenpapier, die sinds November jl. in de sterk verminderde prijzen van petroleum een tegenwicht heeft gevonden. Het indexcijfer van petroleum, Devoe, daalde van 163 in Augustus op 101 in December en 85 in Januari jl., die van Kroon van 186 op 114 en 94. Het groepsindexcijfer staat thans op 158.

Uitvoer. Evenals bij den invoer zijn ook hier de prijzen per 100 KG. opgenomen. Voor *copra* blijven voorloopig nog export-noteringen ontbreken. In verband hiermede is het artikel vanaf Januari 1928 uit de serie uitvoerproducten vervallen, zoodat thans het indexcijfer van den uitvoer op 19 in stede van 20 artikelen berust. Ook het prijsniveau van de 20 uitvoerartikelen is in 1927 met 7 punten gedaald tot 130. Van de belangrijkste exportproducten zijn de prijzen aanzienlijk lager geweest dan in de voorafgaande jaren. Dit is het geval met *suiker*, *rubber*, *thee*, *koffie*, *mais*, *tapioka* en *kapok*.

De *suikerprijzen* vertoonen nog steeds geen verbetering. In Januari 1927 bedroegen de indexcijfers voor beide kwaliteiten resp. 178 en 154, in Januari jl. 121 en 104, hetgeen een daling beteekent van ruim 32 %.

Na een snelle stijging in de *rubberprijzen* sedert November, blijft de prijs thans wederom vrij stabiel.

De lage *theeprijzen* in de eerste maanden van 1927 herstelden zich in den loop van het jaar weer doch het gemiddelde niveau stond in 1927 nog 21 punten beneden 1926, en sedert December jl. bewegen de prijzen zich wederom in neergaande lijn.

In Januari jl. steeg het algemeene indexcijfer met 3 punten; ten deele was dit het gevolg van het kleiner aantal artikelen, doch bovendien van de verbetering, die verschillende prijzen ondergingen.

Tegenover de prijsdalingen o.a. van thee, tin en tapioka staan stijgingen van peper, koffie, huiden, djarakpitten en damar resp. met 16, 4, 7, 6 en 11 punten.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100	
1923.	207	163	174	170	169	180	150	173	
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173	
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166	
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159	
Januari 1927.	176	151	150	152	173	162	136	156	
Februari "	179	151	152	152	175	163	132	156	
Maart "	172	149	153	152	175	161	129	154	
April "	173	148	151	152	175	161	128	154	
Mei "	174	148	152	152	175	161	131	155	
Juni "	174	147	152	152	174	161	132	155	
Juli "	173	147	149	150	175	160	128	153	
Augustus "	175	147	149	149	176	161	130	154	
September "	175	145	146	147	175	159	129	153	
October "	175	148	145	146	172	159	128	152	
November "	173	148	144	146	169	158	128	151	
December "	173	147	142	145	163	156	127	150	
Januari 1928.	172	150	140	145	158	155	130	150	

¹⁾ 20 art. ²⁾ 12 art. ³⁾ 12 art. ⁴⁾ 15 art. ⁵⁾ 13 art.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Het prijsniveau van de inheemsche artikelen is in 1927 gemiddeld drie punten, dat van de uitheemsche slechts 1 punt gedaald beneden het gemiddelde indexcijfer van 1926. In Febr. jl. is het indexcijfer van de 1e groep wederom 1 punt

gedaald. De prijzen van aardappelen zijn sedert Maart 1927 met schommelingen aanzienlijk gedaald en ook dit jaar zet de daling zich voort. In Januari 1927 stond het indexcijfer van dit artikel nog op 208, een jaar later op 167, en in de afgelopen maand op 162. Ook de petroleumprijzen hebben in de jongste maanden tot een verlaging van het prijsniveau van deze groep artikelen bijgedragen.

In de 2e groep hebben de dalingen en stijgingen in de prijzen der diverse artikelen elkaar vrijwel in evenwicht gehouden.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In-heemsch ¹⁾	Uit-heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
Februari 1927 ..	172	143	157	156
Maart " ..	169	143	156	154
April " ..	168	145	156	155
Mei " ..	166	149	158	156
Juni " ..	167	149	158	155
Juli " ..	167	149	158	156
Augustus " ..	165	149	157	154
September " ..	165	149	157	154
October " ..	163	148	155	153
November " ..	162	148	155	152
December " ..	160	149	155	153
Januari 1928 ..	160	149	154	154
Februari " ..	159	149	154	154

¹⁾ 20 artikelen. ²⁾ 35 artikelen.

Passerprijzen. De noteringen blijven, wat de landbouwgewassen betreft, belangrijk beneden die van het vorige jaar en ook beneden het gemiddelde niveau van 1924 en '25.

Deze lage prijzen staan in hoofdzaak in verband met den ruimen rijst- en maïs oogst van het afgelopen jaar.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	Februari 1928		Februari 1927	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	131.240		121.733	
Bijschrijvingen	1.561.979	400.518	1.283.688	348.662
wegens:				
a. Stortingen	649.076	98.765	536.971	90.130
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	912.797	274.187	746.643	242.148
2. van Ned. Bank.	106	27.517	74	16.353
c. And. onderwerpen		49		31
Afschrijvingen	1.032.533	401.473	896.200	350.954
wegens:				
a. Chèques	223.054	68.325	207.962	62.985
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	799.590	274.187	655.616	242.148
2. van Ned. Bank.	904	58.923	864	45.781
c. And. onderwerpen	8.985	37.691	31.758	39
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		85.880		90.615
Bedrag der belegging ¹⁾		69.719		67.416

¹⁾ Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	Maart 1928	Maart 1927
Posten	f 3.766.924,—	f 3.998.768,—
Telegrafie	" 592.199,—	" 568.954,—
Telefonie	" 1.251.830,—	" 1.143.093,—

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 30 April 1928.

De handel op de internationale fondsenmarkten is in de achter ons liggende berichtperiode over het algemeen levendig van aard geweest. Te Berlijn, waar de omzette gedurende langen tijd tamelijk gering van omvang zijn geweest, viel een herleving op te merken, welke voornamelijk te voorschijn werd geroepen door buitenlandse koopvaarders. Het waren dan ook in hoofdzaak slechts enkele aandelen, welke in sterke mate gestegen zijn.

Bijzonder sterk is de aandacht op de beurs van Parijs gericht gebleven: Ondanks het feit, dat de leiding van verschillende ondernemingen de krachtige hausse met bezorgdheid volgt en hier en daar zelfs waarschuwingen te dezen aanzien zijn vernomen, is men er mede doorgegaan de op den voorgrond staande aandelen tot steeds stijgende prijzen uit de markt te nemen. Deze week heeft, naast de koopvaarders uit het buitenland, ook de belangstelling in Frankrijk ertoe bijgedragen voor tal van fondsen ongekend hooge koersen te doen ontstaan.

Te Londen heeft de beurs onder den invloed gestaan van de indiening der begroting voor het jaar 1928/29. Over het algemeen heeft deze op de fondsenmarkt een goeden indruk gemaakt, voornamelijk in verband met het feit, dat een herziening der „rates”, welke op fabrieksondernemingen en spoorwegen een sterk drukkenden invloed uitoefenen, in uitzicht is gesteld. Daarentegen heeft de afdeling voor beleggingsfondsen ongunstig gereageerd op de plannen der regeering, de wijze van aflossing der staatschuld te wijzigen.

Te New York is de markt verdeeld geweest. Voor industriële aandelen viel af en toe een zekere vermoedelijkheid op te merken, waartegenover spoorwegaandelen — althans verschillende soorten — een opgewekte tendens te zien hebben gegeven. Toch is de stijging voor industriële fondsen aanmerkelijk geweest. Hoewel de Federal Reserve Bank te New York haar disconto nog niet heeft verhoogd, houdt men rekening met de mogelijkheid hiervan. Men veronderstelt, dat de Bank te New York eerst den gang van zaken bij de overige federal reserve banks wenscht af te wachten, alvorens een besluit te nemen. Op zichzelf zou een discontoverhoging reeds door verschillende kringen gerechtvaardigd worden geacht, gezien het feit, dat in de achter ons liggende berichtweek de disconto's een sterke toeneming in het licht hebben gesteld, terwijl het totaal aan regeeringsobligaties is verminderd.

Ten onzent heeft de markt over het algemeen een opgewekt beeld vertoond. De afdeling voor *beleggingsfondsen* heeft hierop een uitzondering gevormd. De inheemsche soorten waren eenigszins aangeboden, hetgeen voornamelijk in verband heeft gestaan met den toestand van de geldmarkt. Bepaalde onrust werd hierdoor echter niet gewekt, omdat men de stijging van de geldkoersen in verband heeft gebracht met de maandwisseling, welke vooral ditmaal groote eischen aan de geldmarkt heeft gesteld. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105½, 105¼, 105, 105½; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100½, 100¼, 100½, 100¼; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 98½, 98¼, 98½, 98¼; 5 pCt. Mexico Goud £ 20—100: 43½, 44½, 45½; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 77½, 78½, 78; 8 pCt. Sao Paulo: 106½, 106¼, 106½.

Sterk heeft de *petroleumafdeling* de aandacht getrokken. Vrij plotseling hebben aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij blijk gegeven van een zoodanig opgewekte stemming, dat een stijging van betekenis is ingetreden. De vraag is zoowel uit het buitenland als uit Nederland afkomstig geweest, hoewel het buitenland de aanleiding tot de hausse heeft gegeven. Aan den éenen kant werd deze in verband gebracht met den beteren toestand van de petroleumnijverheid, aan den anderen kant met een bevredigende regeling, welke in het conflict Koninklijke-Standard Oil tot stand zou zijn gekomen. Omtrent het laatste is echter geenerlei bevestiging verkregen. Naast aandelen Koninklijke waren ook de overige soorten, o.a. Marland Oil, goed gevraagd. Dordtsche Petroleum Industrie Mij.: 328, 337, 348, 364½, 362; Geol. Holl. Petr. Cy.: 188, 195, 202, 216; Kon. Petr. Mij.: 353½, 357½, 366½, 378½, 394½, 389½; Perlak Petroleum: 71¼, 70¼, 72, 70½; Pseudawa: 25¼, 25½, 23, 24½, 23; Marland Oil: 43½, 44½, 43½.

Voorts heeft de afdeling voor *suikeraandelen* in het centrum der belangstelling gestaan, meer in het bijzonder ten aanzien van aandelen H.V.A. Na de scherpe daling van de vorige week is ditmaal een herstel ingetreden, waardoor het koersverlies voor een goed deel werd ingehaald. Een en ander is niet gepaard gegaan met groote omzettingen; tegenover de niet zoo heel omvangrijke vraag werd echter geen aanbod meer gesteld. De overige suikeraandelen hadden een vrij kalm verloop. Cultuur Mij. de Vorstenlanden: 186,

187, 188; H.V.A.: 728, 718, 738, 750, 759, 761; Javasche Cultuur Mij.: 419½, 424, 430, 426½; Krian: 236, 239½, 240½; 237, 231½; Moormann: 415, 412, 410; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 297, 300, 299½; Poerworedjo: 122, 122¼, 122¼; Sindanglaet: 450, 448, 458, 464½; Tjepper: 826, 830, 833, 830; Watoetoelis Poppoh: 875, 869, 860.

De *rubbermarkt* was vast en de meeste soorten hebben blijk gegeven van een krachtige verbetering. Het bericht, dat de besprekingen met Fransche en Belgische belanghebbers voortgezet zullen worden, heeft een gunstigen indruk op de markt gemaakt en vele fondsen, welke tevoren werden verkocht, zijn thans uit de markt genomen. Amsterdam Rubber: 216½, 222¼, 231½, 234; Deli Batavia: 149, 153, 157, 156, 158; Hessa Rubber: 274, 281, 283, 286; Indische Rubber: 232, 238, 236; Java Caoutchouc: 148, 152, 155½, 153¼; Kali Telapak: 241, 245, 249½, 245; Kendeng Lemboe: 284, 290, 294; Majanglanden: 306, 304, 305, 300; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 264½, 261, 264, 270, 278; Oost Java Rubber: 255, 268½, 267; R'dam Tapanoei: 109¼, 112¼, 113½, 114¼; Serbadjadi: 182¼, 190¼, 191¼, 183, 188; Sumatra Caoutchouc: 162½, 161, 164¼; Sumatra Rubber: 190, 195, 193½, 194½; Ver. Ind. Cultuurondern.: 120½, 125¼, 127½, 125½; Intercontinental Rubber: 12½, 13, 13½, 13½.

Tabaksaandelen zijn eveneens vrij belangrijk gestegen. Op den voorgrond stonden hierbij aandelen Deli Batavia Tabak, in verband met geruchten, volgens welke binnenkort een uitgifte van nieuwe aandelen tegemoet gezien zou kunnen worden. Hieromtrent is officieel niets vernomen, doch de beurs heeft rekening gehouden met de mogelijkheid. Arendsburg: 644, 643, 650, 655; Bezoeki Tabak Mij.: 510, 514, 521, 519, 514; Deli Batavia: 638, 659½, 676, 665, 671; Deli Mij.: 452, 464, 465½, 460; Ngoepit: 350, 361½, 365; Oostkust: 193½, 200, 209, 205½, 201¼; Senembah: 488½, 492, 496, 500, 502¼.

Van *industriële aandelen* zijn voornamelijk aandelen Maekubee naar voren getreden. Bekend werd gemaakt, dat binnenkort de aandelen der Amerikaansche Enkafabriek ter beurze van Amsterdam uitgegeven zullen worden, waarbij houders van aandelen Maekubee recht van voorkeur kunnen doen gelden. De hoogste noteringen werden echter niet behouden. De overige kunstzijdesoorten waren veel kalmer. Voor aandelen H.K.I. is na de vergadering een geringe vraag ontstaan. Van Berkel's Patent: 235¼, 232, 234, 240½, 244¼; Centrale Suiker Mij.: 92¼, 89¼, 89, 92½; Gekroonde Valk: 186½ (ex div.), 180, 179½; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 200, 204, 208½, 203¼, 208½. Holl. Mij. tot h. maken van werken in gew. Beton: 224, 222, 227, 229; Jurgens: 296, 304, 295, 294½; Maekubee: 189½, 190¼, 189, 206¼, 200¼; Ned. Gist- en Spiritus: 457½, 459¼, 449½, 455, 445; Ned. Kunstzijde Ind.: 533, 525, 531, 526½, 520; Philips Gloeilampenfabriek: 696½, 690, 703, 698½, 703¼; Vereenigde Blikfabrieken: 177½ (ex div.), 178, 181; Zweedsche Lucifer Mij.: 362½, 370, 367½.

De *schepvaartmarkt* heeft hier en daar vrij belangrijke koersverbeteringen in het licht gesteld, hoewel de handel hierdoor niet sterk is toegenomen. Holland-Amerika Lijn: 78¼, 76, 77, 80; Java-China-Japan Lijn: 134, 132½, 133½; Kon. Ned. Stoomv. Mij.: 89½, 87 (ex div.), 86½, 88½, 90½; Ned. Scheepv. Unie: 204½, 207½, 209½; Nievelt Goudriaan: 115½, 118, 120¼, 124½; Stoomv. Mij. Nederland: 195½, 196½.

De afdeling voor *mijnbouw-aandelen* was verdeeld, doch zonder veel animo. Alg. Exploratie Mij.: 90½, 91¼, 89½, 90½; Billiton 1e Rubriek: 965, 969, 970, 972; Boeton Mijnbouw Mij.: 169½, 171, 173, 174¼; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 95¼, 96, 95½, 96; Redjang Lebong: 130, 130¼, 122 (ex div.), 122; Singkep Tin Mij.: 416½, 419½, 410, 405½.

Bankaandelen bleken over het algemeen vast te zijn. Amsterdam Bank: 185¼, 184, 182¼, 180½; Holl. Bank voor Z.-Amerika: 73, 72, 71¼, 71½; Incasso Bank: 129, 129¼; Koloniale Bank: 258, 255¼, 260¼, 269¼; Ned.-Ind. Handelsbank: 179, 178½, 182½; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 182, 180½, 187¼, 187; R'damsche Bankver. 97½, 97¼, 97½; Twentsche Bank: 145.

Ook de *Amerikaansche markt* was opgewekt, in overeenstemming met de richting, welke Wallstreet heeft ingeslagen. American Smelting & Refining Cy.: 184½, 185¼, 188½, 188½; Anaconda Copper: 131¼, 134½, 141¼, 142¼; Studebaker: 65½, 64¼, 66½, 66¼; U.S. Steel Corp.: 143½, 144½, 146, 145; Atchison Topeca: 183½, 191½, 193½; Baltimore & Ohio: 114, 118¼; Erie: 56½, 59½, 60½, 59½; Missouri Kansas & Texas: 35½, 36½, 39½, 38½; New York Ontario & Western: 29½, 33½, 34½, 33½; St. Louis & San Francisco: 116½, 117; Union Pacific: 192½, 194½, 198, 199½; Wabash Railway: 76½, 77½, 87½, 84½, 82½.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

1 Mei 1928.

Tarwe: De sterke haussebeweging in de tarwemarkt, die omstreeks midden Maart werd begonnen, is deze week met ongewone kracht voortgezet. Terwijl de week tevoren de prijzen per saldo ongeveer waren blijven hangen, hebben wij te Chicago in de afgelopen week, met uitzondering van één dag, voortdurend sterke verhoogingen gezien, zoodat per saldo Mei is opgelopen van 15¼ tot 170, terwijl de prijsverhoogingen voor Juli en September vrijwel overeenkomstig zijn. In Winnipeg hebben wij veel kleinere fluctuaties gehad, met het resultaat, dat op 30 April de Meitermijn 12½ d.c. lager genoteerd staat dan diezelfde termijn te Chicago, terwijl het verschil een week tevoren slechts 3¼ d.c. was. In het begin van April stond Winnipeg zelfs nog iets hooger. Het is wel duidelijk hieruit, dat de „boom” in de Staten en niet in Canada geplant is. Het gevolg van deze prijsbeweging is dan ook, dat Canada regelmatig tarwe naar Europa verkoopt, maar bij de Vereenigde Staten is daar geen sprake van. Zelfs werd eenigen tijd geleden een partij Red Winter Tarwe van Engeland naar de Staten terugverscheept. Indien men nu zou meenen, dat er zoo'n groot gebrek aan tarwe in de Vereenigde Staten was, zou men toch een verkeerde gevolgtrekking maken, want de voorraden zijn voorloopig nog ruim voldoende. Wel heeft men reeds maanden geleden gezegd, dat de Vereenigde Staten feitelijk geen exportsaldo beschikbaar hadden, maar er is dan ook bijna geen tarwe uit de Vereenigde Staten geëxporteerd. Bovendien wordt het seizoen kort, want nu de Meimaand in het land is, duurt het geen twee maanden meer voor de nieuwe wintertarwe in sommige markten van de Staten wordt aangevoerd. Maar het is over de wintertarwe, dat in de eerste plaats de slechte berichten ontvangen worden. Aanvankelijk een groote uitzaai, gevolgd door een ongunstigen winter, zoodat een belangrijk percentage moest worden omgeploegd en daarna voortdurend ongunstige berichten. Die stroom van ongunstige berichten is zeer merkwaardig. Nu is het een overvloed aan regen, dan weer te veel droogte in andere gedeelten van de tarwestreken, terwijl bij voortdurend over te lage temperatuur geklaagd wordt. Of die lage temperatuur nu veel meer schade teweegbrengt dan dat het den oogst wat vertraagt, is ons niet duidelijk, maar in ieder geval schijnen particuliere oogstramers reeds lagere cijfers voor de volgende raming in uitzicht te stellen. Met ongewone belangstelling zal men wel het eerstkomende regeringsrapport tegemoet zien, aangezien het zeker is, dat een ongewoon aantal speculanten zich in de tarwemarkt beweegt. Politieke invloeden zijn zeer zeker niet vreemd aan de haussebeweging. In het jaar van een presidentsverkiezing mag men geen lage prijzen van tarwe zien, want de boeren moeten tevreden naar de stembeurs optrekken.

Het spreekt vanzelf, dat men in Amerika ook voortdurend ongunstige oogstberichten ontvangt uit Europa, maar voor zoover wij kunnen nagaan, zijn die toch slechts herhalingen van vroegere berichten. Men weet, dat de oogst in Frankrijk zich over 't algemeen niet bijzonder gunstig heeft ontwikkeld. In den laatsten tijd is het weer evenwel beter geweest, zoodat hier en daar verbetering valt te bespeuren. Hetzelfde geldt ook voor Engeland en voor Duitsland. In Centraal-Europa worden zeer verschillende berichten gemeld, maar over het algemeen zijn ze toch niet ongunstig. In Italië staat de oogst er beshist goed voor. Particuliere berichten van Roemenië vermelden, dat de stand van den tarweoogst gunstig is, maar later waren er weer andere berichten, die een iets minder gunstig beeld gaven. De verschepingen van tarwe zijn waarschijnlijk voldoende voor de behoefte, maar niet meer dan dat. De stoomende hoeveelheid is iets toegenomen en is thans niet veel geringer dan verleden jaar om dezen tijd.

Het spreekt vanzelf, dat de Europeesche tarwemarkten zich niet hebben kunnen onttrekken aan de willige stemming in Chicago. In de meeste landen zijn de consumenten op ruime schaal ertoe overgegaan hun behoeften te dekken. Een flinke prijsverhoging is daarvan voor alle soorten het gevolg geweest; vooral was dit het geval voor Australische tarwe, die thans in zooveel geringere hoeveelheden wordt aangeboden. De grootste handel, vooral met het Continent, kwam tot stand in Argentijnsche tarwe. De verschepingen van La Plata gaan ongeveer op dezelfde schaal voort. Het zijn dan ook Argentinië en Canada, die in hoofdzaak Europa van tarwe voorzien. In Engeland werd behalve Plata en Australische tarwe, in hoofdzaak veel Canadese tarwe verhandeld. Argentinië volgde de beweging van Chicago, evenwel in een veel matiger tempo. In Buenos Aires liep Mei op van 11.95 tot 12.32, en in Rosario van 11.85 tot 12.17. De voorraden in de havens blijven vrijwel

onveranderd, nemen eerder nog iets toe, zoodat er van een uitputting nog niet veel sprake is.

Uit bovenstaande berichten is het duidelijk, dat de zeer slechte berichten uit de Vereenigde Staten moeten voortduren, wil men daar de hooge prijzen handhaven. Men heeft zich niet bepaald tot vermelding van ongunstige berichten over de wintertarwe, ook heet het, dat het voortdurend te koud is voor den uitzaai van de zomertarwe. Het weekbericht van Canada zegt evenwel, dat men daar gunstig weer heeft en dat de uitzaai goeden voortgang maakt.

Rogge: De roggemarkten hebben zich in de schaduw van de tarwemarkten meebewogen, waarbij nog komt, dat van dit artikel de voorraden in Europa gering zijn. Mei Chicago steeg van 130% tot 139%, maar ofschoon er ook nog wel wat Platarogge wordt aangeboden, is het aanbod van andere landen dan de Vereenigde Staten en Canada, zoo gering, dat Europa wel het prijsniveau van Noord-Amerika moet volgen. Tot nog toe zijn de berichten over de nieuwe oogsten in Europa niet bijzonder goed geweest, maar ze zijn evenmin van dien aard, dat men zich ernstig ongerust behoeft te maken. Vooral in ons land was in den laatsten tijd het weer gunstig en de stand is hier over 't algemeen zeer voldoende. De meest belangrijke tijd voor de ontwikkeling van den roggeoogst is evenwel nog niet aangebroken. Dit is de bloeitijd van het graan en later de oogsttijd. Er valt daarom omtrent het verdere verloop van de markt nog niet heel veel te zeggen.

Maïs: Ofschoon ook de maïsmarkt te Chicago tamelijk vast gestemd was, had tot op 28 dezer de prijsverhoging geen groote beteekenis. Op 30 April steeg Chicago evenwel ook voor dit artikel circa 4 d.c. per bushel, voornamelijk ten gevolge van den sterk verminderden zichtbaren voorraad. Voor maïs geldt meer dan voor tarwe, dat de vorige oogst klein was en zelfs moet men in aanmerking nemen, dat ook de voorafgaande oogst der Vereenigde Staten belangrijk kleiner dan een gemiddelde oogst was. Als gevolg is het dus alleszins aannemelijk, dat de voorraden, ook de onzichtbare voorraden, niet groot zijn. Dat de prijzen te Chicago ophopen, zoodat export naar Europa absoluut uitgesloten is, behoeft ons niet te verwonderen. De Vereenigde Staten hebben nog een tamelijke hoeveelheid maïs geëxporteerd, maar ten opzichte van den Noord-Amerikaanschen oogst, beteekent dat kwantum niets en nadat de laatste contracten (ook vrachtcontracten) zijn vervuld, zullen deze verschepingen wel geheel ophouden. De Europeesche markt kan zich gemakkelijk voorzien van Platamaïs. De oogstbeweging in Argentinië vindt onder gunstige omstandigheden plaats en de verschepingen zijn reeds tamelijk ruim. De prijzen liepen vooral in Buenos Aires flink omhoog, namelijk van 7.80 tot 8.20. De omzet in Platamaïs was van flinken omvang, vooral voor de eerste verschepingen, want de voorraden in Europa zijn gering. Toch moeten wij nog steeds een trage consumptievraag vermelden. Wel vraagt men in alle Europeesche markten aanmerkelijk hogere prijzen voor dispoñabele maïs dan voor latere leveringen, maar de afzet is traag en de kleine voorraden schijnen nog nergens geheel te zijn uitgeput. Op latere aflading werden de prijzen door Argentinië aanmerkelijk verhoogd en nu en dan kwamen er tamelijk levendige zaken in de Europeesche markten tot stand. Over 't algemeen wacht men evenwel nog af en in vele markten bleven speculanten tot aanmerkelijk lagere prijzen aan de markt dan de eerste hand. Toch is het verschil tusschen eerste en tweede handsch prijzen wat kleiner geworden, wat niet te verwonderen is, daar er zich reeds een tamelijk aanzienlijke baissepositie moet gevormd hebben.

Zeer gunstige berichten komen er uit Zuid-Afrika betreffende den nieuwen oogst. De President van de Kamer van Koophandel te Durban acht een recordoogst niet onwaarschijnlijk. Aan den anderen kant is het opmerkelijk, dat men van aanbod ook op latere verscheping van Zuid-Afrikaansche maïs zoo weinig merkt. Wel zijn er telkens weer partijen afgeladen maïs van Zuid-Afrika en ook van Oost-Afrika aangeboden, en deze vinden wel een betere markt tot hogere prijzen, maar ook voor deze maïsoort is de consumptievraag nog traag.

Ook deze week heeft men weinig gemerkt van aanbod van maïs van Rumenië of de andere Donaulanden. De verschepingen waren deze week zeer klein en waar ook de Vereenigde Staten zeer weinig bijdroegen, is het totaal van de weekverschepingen, niettegenstaande grootere afladingen van Argentinië, kleiner dan een week geleden en ook kleiner dan verleden jaar gedurende de overeenkomstige week.

Gerst: De markttoestand van dit artikel is bijna geheel onveranderd. Het aanbod is gering en de verschepingen zijn klein. De stoomende voorraad is wederom verminderd en het spreekt dus wel vanzelf, dat men voor de be-

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	30 April 1928	23 April 1928	2 Mei 1927
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei				
28 Apr. '28	167	106 $\frac{3}{4}$	64 $\frac{7}{8}$	12,20	8,05	15,90	Tarwe (Hardwinter II) .. ¹	15,75	15,75	15,20
21 „ '28	153 $\frac{3}{4}$	105 $\frac{3}{8}$	61 $\frac{7}{8}$	11,90	7,75	15,55	Rogge (No. 2 Western) .. ¹	15,55	15,15	13,30
28 Apr. '27	135	71 $\frac{1}{8}$	44 $\frac{3}{4}$	11,40	6,10	15,40	Maïs (La Plata)	239,—	239,—	171,—
28 Apr. '26	164 $\frac{3}{4}$	72 $\frac{1}{8}$	41 $\frac{3}{4}$	13,60	6,90	15,30	Gerst (No. 2 barley)	264,—	265,—	254,—
28 Apr. '25	149 $\frac{3}{4}$	106 $\frac{1}{8}$	40 $\frac{5}{8}$	14,85	9,65	21,65	Haver (Canada 3)	15,25	15,—	12,30
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{3}{4}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. ¹	13,35	13,30	11,60
							Lijnzaad (La Plata)	368,—	359,—	366,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22/28 April 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	22/28 April 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe.....	32.289	717.772	659.350	1.990	22.366	26.724	740.138	686.074
Rogge	2.493	62.566	85.469	—	—	—	62.566	85.469
Boekweit	216	7.224	8.280	—	—	67	7.224	8.347
Maïs	8.430	347.433	455.450	4.530	76.576	78.377	424.009	533.827
Gerst	6.053	116.915	151.191	—	3.240	2.899	120.155	154.090
Haver	1.625	64.281	56.510	—	—	1.436	64.281	57.946
Lijnzaad	3.682	73.035	88.978	10.243	145.848	77.058	218.883	166.036
Lijnkoek	3.806	78.797	63.003	—	1.184	—	79.981	63.003
Tarwemeel	80	40.709	42.517	40	15.318	13.109	56.027	55.626
Andere meelsoorten	385	4.723	6.255	—	—	—	4.723	6.255

trekkelijk geringe kwantiteiten, die er aangeboden worden, hooge prijzen moet betalen.

Nog steeds blijven Noord-Afrikaansche soorten de aandacht trekken, omdat zij in verhouding tot andere soorten veel lager worden aangeboden. Ook is er aanbod tot betrekkelijk matige prijzen van Canadeesche gerst van den nieuwen oogst voor verscheping October en later. Vooral in Noord-Duitschland kwamen hierin nogal zaken tot stand. Er zijn evenwel exporteurs, die het nog te vroeg vinden om nu reeds gerst te verhandelen die nog moet worden uitgezaaid.

Haver: Het spreekt wel vanzelf, dat ook haver vast gestemd was, al toont de Noord-Amerikaansche termijnmarkt in verhouding niet zulke groote prijsverhoogingen. Ook van dit artikel is het aanbod gering en de prijzen zijn zoo hoog, dat haver als algemeen voerartikel niet meer in aanmerking komt. Men is evenwel verplicht voort te gaan met het koopen van haver, zij het dan ook in beperkte hoeveelheden en als gevolg worden dan ook de hooge prijzen betaald.

SUIKER.

Ook de afgelopen week bleven de verschillende suikermarkten uiterst kalm gestemd.

Op de termijnmarkt in New York liepen de prijzen nog ietwat terug, ofschoon de fluctuaties zeer gering waren. Het slot was als volgt: Sp. C. 4.33; Mei 2.61; Juli 2.73; Oct. 2.83; Dec. 2.91; Mrt. 2.76.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 74.000 tons, de versmeltingen 56.000 tons tegen 69.000 tons in 1927 en de voorraden 468.000 tons tegen 275.000 tons.

In Cuba- en andere koloniale suiker ging slechts weinig om tot ongeveer 2.11/16 d.c. c.&fr. New York.

De laatste Cubastatistiek is als volgt:

	1928	1927	1926	
Cubaansche Productie tot 24 April	3.750.000	4.120.000	3.968.874	Tons.
Consumptie	31.692	42.000	53.000	„
Weekontvangsten af-scheephavens	142.366	150.136	177.500	„
Totaal sedert 1 Jan. ..	2.523.427	2.888.842	3.056.361	„
Werkende fabrieken ..	53	64	156	„
Weekexport	107.622	95.137	91.225	„
Totale export sedert 1 Jan.	1.214.281	1.419.289	1.665.441	„
Voorraad Afscheep-havens	1.299.484	1.427.820	1.306.646	„
Voorraad Binnenland ..	1.204.543	1.339.294	1.035.009	„

In Engeland bracht het bekend worden van het budget-klaarheid in de onzekerheid, welke gedurende vele weken op de Engelsche markt heerschte in verband met de invoerrechten en accijnzen op ruwe suiker. Daarin wordt voorgesteld de rechten op suikers polariserende tusschen 76 en 98 graden niet

onbelangrijk te verminderen. Verlaging bedraagt voor de invoerrechten tusschen Sh. 1/1 en bijna Sh. 2/2, al naargelang de polarisatie van 76° tot 98° stijgt, terwijl voor de beschermende rechten en accijnzen deze vermindering zich ongeveer tusschen dezelfde verschillen beweegt. Men verwacht, dat ten gevolge hiervan eenerzijds Engelsche raffinadeurs zich thans op ruimer schaal zullen dekken en anderzijds het Continent weder — evenals vóór den oorlog — voornamelijk ruwe suiker naar Engeland zal exporteerden, aangezien dit voordeliger is dan de export van suiker boven 98° en geraffineerd, waarvan de rechten resp. hetzelfde zijn gebleven en nieuwe toegevoegd werden.

De termijnmarkt bleef nog wat weifelend en het slot was als volgt:

Mei Sh. 15/7 $\frac{1}{2}$; Aug. 15/10 $\frac{1}{2}$; Dec. 15/10 $\frac{1}{2}$; en Mrt. '29 Sh. 16/1 $\frac{1}{2}$.

Op Java bleef de markt voor tweedehands suiker prijshoudend en konden noteeringen voor prompte en spoedig leverbare suiker ietwat verbeteren.

Hier te lande bleef de markt de afgelopen week kalm en prijshoudend gestemd. Ten gevolge van likwidaties van Meitermijn alhier, en op de buitenlandsche markten, brokkelden prijzen ietwat af en waren slotnoteeringen:

Mei f 16 $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$; Aug. f 17.— $\frac{1}{4}$; en December f 17 $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$.

De omzet bedroeg deze week 3650 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Augustus	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Mei	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
30 Apr. '28	f 17 $\frac{1}{16}$	30/10 $\frac{1}{2}$	12/9	12/10 $\frac{3}{4}$	4,36
23 Apr. '28	„ 17 $\frac{3}{16}$	33/3	12/10 $\frac{1}{2}$	13/—	4,43
30 Apr. '27	„ 20 $\frac{1}{16}$	35/6	14/10 $\frac{1}{2}$	14/3	4,77
30 Apr. '26	„ 17 $\frac{1}{8}$	33/—	15/1 $\frac{1}{2}$	11/9	4,27
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 $\frac{13}{32}$	18/—	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 $\frac{13}{32}$				

¹) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 25 April 1928.

In de Amerikaansche katoenmarkt is weinig leven te bespeuren. Prijzen zijn in de afgelopen week eenigszins gestegen, hetgeen men voornamelijk toeschrijft aan ongunstige weerberichten uit de katoendistricten. Consumenten beginnen meer aandacht te schenken aan de te beplanten oppervlakte voor den nieuwen oogst en den waarschijnlijk invloed hiervan op den verderen loop van katoenprijzen. Egyptische katoen blijft fluctueeren. Zaterdag stegen prijzen in Liverpool ca. 40 punten, welke stijging echter Dinsdag weer verloren ging. Verbruikers

van Egyptische katoen blijven zich bij de hoogere prijzen afzijdig houden, welk standpunt men bij de huidige, steeds varieerende prijzen, hoe langer hoe meer inneemt.

Over de Amerikaansche garenmarkt valt weinig nieuws te rapporteeren. Voor grove nummers bestaat weinig belangstelling, terwijl prijzen over het algemeen slecht zijn. In medio en fijnere nummers beperken zaken zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden en is de totaalomzet slechts beperkt. Er zijn flinke kwanti 40/2 tegen zeer lage prijzen voor Indië verkocht, terwijl voor binnenlandsch verbruik flinke hoeveelheden 30/2 en 40/2 in de betere kwaliteiten tegen behoorlijke prijzen zijn omgezet. In Egyptische soorten blijven zaken zich tot kleine hoeveelheden beperken, hoewel hier en daar enkele spinners rapporteeren, dat hun totaal verkoopen in de afgelopen week groter zijn geweest dan de productie. Dit is echter niet algemeen, daar de meeste producenten berichten, dat de omzet onvoldoende is, hetgeen men wijt aan den hoogen prijs van Egyptische tegenover Amerikaansche katoenprijzen. In getwijnde garens is de vraag, zoowel voor het binnenland als voor export, gering.

Ook deze week valt er in de doekmarkt niets nieuws te melden en prijzen zijn over het algemeen onveranderd. Voor Shanghai en China in het algemeen, worden zaken in fancies gerapporteerd. Indië tracht dhooties tegen belachelijk lage prijzen te koopen, terwijl er een goede vraag bestaat naar diverse styles in lichtere goederen en de zwaardere soorten verwaarloosd worden. In enkele gevallen, waar fabrikanten goed van orders voorzien zijn, zooals in sommige fancy-artikelen, bestaat er een neiging om hogere prijzen te bedingen, terwijl juist voor die soorten, die sedert maanden verwaarloosd zijn, biedingen te laag zijn, zoodat zelfs fabrikanten, die het dringendst om orders verlegen zijn, niet geneigd zijn deze te accepteren. Er gaat dan ook weinig om, doch de toon van de markt is vast. Indië en China zijn beide geïnteresseerd, docher worden geen zaken van beteekenis geboekt. De Straits en de kleinere markten toonen weinig belangstelling.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 17 Apr. 24 Apr.
18 Apr. 25 Apr. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5 1/5
F.G.F. Sakellaridis 21,05 21,30 T.T. op Hongkong 2/0 1/8 2/0 1/8
G.F. No. 1 Oomra 7,95 8,15 T.T. op Shanghai 2/6 2/7

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middleing Uplands.)

	27 April 1928	20 April 1928	13 April 1928	27 April 1927	27 April 1926
New York voor Middleing ...	21,85 c	20,45 c	20,45 c	15,30 c	18,90 c
New Orleans voor Middleing	21,08 c	19,93 c	19,95 c	14,88 c	17,88 c
Liverpool voor Middleing ...	11,61 d	11,25 d	11,11 d	8,24 d	9,99 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '27 tot 20 April '28	Overeenkomstige periode	
		1926/27	1925/26
Ontvangsten Gulf-Havens.	7707	12213	8909
" Atlant.Havens			
Uitvoern naar Gr. Brittannië	1189	2318	2007
" " 't Vasteland etc.	4238	5569	3910
" " Japan	859	1514	986

Voorraden.

(In duizendtallen balen.)

	20 April '28	Overeenkomstig tijdstip	
		1927	1926
Amerik. havens.	1527	2154	1032
Binnenland	773	859	1540
New York	138	217	28
New Orleans	372	528	323
Liverpool	540	1072	537

KOFFIE.

Ook ditmaal valt slechts te berichten, dat de stemming onveranderd bleef. In de aanbiedingen van Rio en van Santos kwam slechts bij enkele afladers een onbeduidende wijziging, zoodat gezegd kan worden, dat de Brazil-offertes dooreengenomen onveranderd bleven. Nederlandsch-Indië was alleen met enkele der goedkoopste ongewasschen Sumatra-Robusta-soorten op prompte verscheping iets lager, doch van de betere ongewasschen kwaliteiten en van W.I.B. Robusta f.a.q. zijn de prijzen aldaar eer iets hooger dan verleden week. Palembang-Robusta, Mei-verscheping, staat op het oogenblik, evenals een week geleden, op 36 ct. cif., uitgeleverd gewicht.

Aan de termijnmarkt kwam in de notering van het Gemengd contract voor Mei 1928 geen verandering, doch de andere maanden liepen 3/8 ct. terug. Het Santos-contract, waarin bijna niets meer omgaat en dat daardoor sedert eenigen tijd te laag was blijven staan, werd door een verhooging van 1 1/2 ct. iets meer in verhouding tot de werkelijke waarde gebracht. De noteringen van dit contract zijn overigens onder de bestaande omstandigheden als „nominaal” te beschouwen.

In loco bleven de prijzen van de meeste soorten ongewijzigd; alleen Palembang Robusta, waarvan de voorraad ten onzent beduidend is geslonken, terwijl slechts zeer weinig op het oogenblik onderweg is en de nieuwe aanvoeren eerst in den loop van Juni kunnen worden verwacht, liep wat omhoog. Tot zeer kort geleden was tot 35 ct. slechts moeilijk en bij kleinigheden te plaatsen; op het oogenblik wordt 35 1/2 en 36 ct. betaald en enkele houders willen zelfs onder 37 ct. niet afgeven. Ook van de andere soorten is de afzet in de laatste dagen wel iets beter. Het schijnt, dat de consumptie, die aan alle markten reeds sedert geruimen tijd slechts het hoognooide heeft gekocht, langzamerhand gedwongen wordt, haar voorraden, die ongetwijfeld zeer klein zijn geworden, aan te vullen. Dit verschijnsel doet zich niet alleen aan de Nederlandsche markt voor, doch ook van de andere Europeesche markten en van Amerika komen berichten, dat met grond verwacht mag worden, dat de branders het nog slechts korten tijd zullen kunnen uitzingen, omdat de onzichtbare voorraden geweldig zijn geslonken. Wanneer deze verwachting bewaarheid mocht worden en het verbruik in de verschillende consumptielanden bijna gelijktijdig in de markt mocht komen, zou dit hoogstwaarschijnlijk aanleiding geven tot verder aantrekken der prijzen. Waar het grootste gedeelte van de zoogenaamde Milds in de verschillende productielanden verscheept is en druk van die zijde dus niet meer te verwachten is, kan worden aangenomen, dat Brazilië de gelegenheid niet zou laten voorbijgaan om de prijzen nog wat op te zetten.

Dat overigens de koffie-cultuur, ten gevolge van de zeer loonende prijzen, welke nu reeds sedert jaren worden gemaakt, zich ook in Brazilië belangrijk uitbreidt, wordt bevestigd door mededeelingen van het Gouvernement van den Staat Parana, dezer dagen gedaan bij gelegenheid van de uitgifte van een leening te Londen en te New York. Vermeld wordt namelijk, dat, waar de eerste koffie-plantages in dezen Staat eerst eenige jaren geleden zijn aangelegd en de eerste oogst (1924/25) een waarde had van £ 172.872.-, de volgende oogst reeds £ 717.500.- opbracht en de oogst 1928/29 geraamd wordt op 600.000 balen tot een waarde van ongeveer £ 2.650.000.-. Er wordt bijgevoegd, dat de uitbreiding van de cultuur aldaar zóó snel gaat, dat gerekend wordt op een opbrengst van minstens 5 miljoen balen over eenige jaren.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 101/6 à 104/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 105/- à 107/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 70/- à 71/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei-verscheping,	36 ct.
Benkoelen " " "	37 3/4 "
Mandheling " " "	40 1/2 "
W.I.B. f.a.q. " " "	45 1/2 "

alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 63 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 47 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan den ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
1 Mei	52 1/2	51 1/2	50 1/2	—	42 1/8	42 1/8	40 7/8	40
24 April	51	50	—	—	42 3/8	42 3/8	41 1/2	40 1/8
17 "	51	50	—	—	42 1/4	42 1/4	40 7/8	40
11 "	51	50	—	—	42 1/8	41 7/8	40 1/2	39 1/2

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
30 April	\$ 14,50	\$ 14,30	\$ 14,08	\$ 13,80
23 "	" 14,41	" 14,30	" 14,10	" 13,87
16 "	" 14,67	" 14,31	" 14,08	" 13,81
10 "	" 14,25	" 13,78	" 13,57	" 13,30

Rotterdam, 1 Mei 1928.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4 ¹)	
30 April 1928	283.000	25.525	1.102.000	33.000	6
23 „ 1928	271.000	25.525	1.180.000	33.000	6
16 „ 1928	254.000	25.200	1.142.000	33.000	6
2 Mei 1927	111.000	25.050	921.000	25.300	5 ⁵⁹ / ₁₀₀

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
28 April 1928 . . .	90.000	3.279.000	206.000	8.650.000
30 April 1927 . . .	26.000	2.986.000	211.000	8.001.000

¹) In Reis.

THEE.

De theemarkt in de afgelopen week bepaalde zich vrijwel tot de veiling van 26 April, die een aanbod te zien gaf van ruim 14000 kisten Nederlandsch-Indische thee, directe aanvoer.

De veiling had ditmaal een vlug verloop en de prijzen waren vast en liepen tot 5 cents hooger dan die in vorige veiling.

Er viel voornamelijk goede vraag op te merken voor blad-thee in de diverse soorten, terwijl ook voor buitenlandsche rekening nogal goed in de markt werd getreden.

Hoewel er aanvankelijk nogal verschillende partijen werden opgehouden, is het per saldo onverkochte deel dezer veiling slechts zeer klein.

De volgende veiling is vastgesteld op Woensdag 16 Mei en zal een aanbod te zien geven van ruim 20.000 kisten Nederlandsch-Indische thee.

Londen opende in de afgelopen week in een ietwat zwakke tendenz speciaal voor de ordinaire soorten, doch sloot vast met kleine prijsverhoogen voor alle kwaliteiten.

Amsterdam, 30 April 1928.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

Ofschoon van Noord-Amerika iets meer omging, bleef het aantal genoteerde orders toch gering en de vrachten staan zwak. Van de Northern range en St. John N.B. werd niets bevracht, terwijl van de St. Lawrence een zestal booten werd gedaan. Per Mei werd van Montreal naar de Middell. Zee bevracht tegen 15½ cents per 100 lbs., basis één loshaven. Montreal/Avonmouth betaalde 2/7½ per qtr: zwaar graan, optie Liverpool, Dunston of Hull tegen 2/10½, begin Mei, terwijl voor dezelfde positie naar Griekenland 20 cents is betaald, basis 4 loshavens. Naar het Continent was de vracht laag. Een boot van 30.000 qtrs. per Mei werd bevracht op basis van 12 cents naar Antwerpen/Rotterdam, 13 cents Hamburg/Bremen, optie Danzig tegen 14½ cents.

De suikervrachtenmarkt van West-Indië was kalm. Handige tonnage van 3000 tons, Mei belading, zou waarschijnlijk 18/- tot 18/6 kunnen bedingen van San Domingo naar U.K./Continent, doch er was hoofdzakelijk vraag naar tonnage van middelmatige grootte per Juni op basis van 16/3 tot 16/6 van Cuba.

De North Pacific was kalm. Een prompte boot met 5 Mei cancelling is bevracht van Vancouver naar U.K./Continent tegen 27/-, basis 1 haven met 6 d. minder voor Antwerpen of Rotterdam. Per Augustus/September is een lading gerst gedaan van San Francisco naar „picked ports” U.K. tegen 30/-.

De markt van La Plata was de afgelopen week minder levendig. Door de geringere vraag zijn de vrachten iets minder geworden en naar Antwerpen/Rotterdam is 21/9 geaccepteerd voor prompte tonnage van boven La Plata havens. Bevrachters toonden meer interesse voor Mei/Juni, doch daar voldoende tonnage wordt aangeboden is er weinig kans op een stijging der vrachten.

De chilisalpetervrachtenmarkt bleef onveranderd. Een Mei boot wordt zonder succes aangeboden naar het Continent tegen 26/-.

De vrachten van de Oostelijke afdelingen zijn vast. Van Saigon is een tekort aan tonnage en bevrachters willen 29/- tot 29/6 betalen per Mei naar de gebruikelijke range U.K./Continent. Ofschoon Australië iets kalmer was, zijn de vrachten vast gebleven. Tonnage van middelmatige grootte werd bevracht van West- en Zuid-Australië naar de Middell. Zee/U.K./Continent per Mei/Juni tegen 38/- van Burmah is een 9000 tonner bevracht naar de Middellandsche Zee of Continent tegen 25/6

per 5/25 Mei en kan een boot van middelmatige grootte worden geplaatst naar Triëst of Fiume tegen 26/-.

Van de Middellandsche Zee ging iets meer om, doch de vrachten bleven grotendeels onveranderd. Voor erts werd o.m. betaald: Melilla/Rotterdam 4/7½, Bona/Rotterdam 4/3, IJmuiden 4/9, terwijl voor fosfaat werd betaald: Tunis/Danzig 8/9. Van de Golf van Biscaye was iets meer vraag en er wordt niet overvloedig tonnage aangeboden. Bilbao/IJmuiden betaalde 5/9, Rotterdam 5/4½.

De uitgaande kolenvrachten van Engeland naar de Oostelijke Middellandsche Zeehavens waren iets vaster gestemd. Van Wales werd o.m. betaald: Bordeaux 4/-, Piraeus 10/3, Alexandrie 9/6, Las Palmas 7/9, Buenos Aires 10/3 en van de Oostkust: Gothenburg 4/9, Aarhus 4/10½, Antwerpen 2/6, Genua 7/7½ en Port Said 9/6.

RIJNVAART.

Week van 24 t/m. 30 April 1928.

De algemeene toestand bleef ongewijzigd.

ONTVANGEN:

La Iglesia y el Estado en Mexico (Estudio Sobre los Conflictos entre el Clero Catolico y los Gobiernos Mexicanos desde la Independencia Hasta Nuestros Dias) por el hic. Alfonso Toro. Publicaciones del Archivo General de la Nacion; Estados Unidos Mexicanos-Secretaria de Gobernacion, Mexico, 1927; Talleres Graficos de la Nacion.

Het Koloniale Bedrijfsleven I. De Javasuikerindustrie in heden en verleden, gezien in het bijzonder in hare sociaal-economische beteekenis door H. Ch. G. J. van der Mandere, Secr. v. d. Bond v. Ned.-Indische Suiker-Ondernemingen (B.E.N.I.S.O.). Amsterdam, 1928; Bureau Industria.

Het Afbetalingssysteem door M. Bennekers. Amsterdam, 1928; H. J. Paris.

Déclarations officielles concernant les recommandations de la Conférence Economique Internationale. Genève, 1928; Société des Nations.

Benige beschouwingen over de financiering van de suikerindustrie en den suikerhandel op Java; cursorische voordrachten gehouden te Tilburg door Mr. E. G. J. Gimbrière, Hoogleraar aan de R.-K. Handelshoogeschool te Tilburg. Tilburg, 1928; Drukkerij Henri Bergmans & Cie.

De Rijst invoer in Nederlandsch-Indië; Mededeelingen van de Afdeling Landbouw v. h. Dep. v. Landb., Nijverh. en Handel No. 13, door M. B. Smits, wd. Hoofd der Afdeling Landbouw-economie. Weltevreden, 1928; Landsdrukkerij.

De voornaamste middelen van bestaan van de inlandsche bevolking der Buitengewesten; Mededeelingen van de Afdeling Landbouw v. h. Dep. v. Landb., Nijverh. en Handel No. 14, door M. B. Smits, wd. Hoofd der Afdeling Landbouw-economie. Buitenzorg, z. j., Archipel Drukkerij.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,— Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoogweg 122, onder gelijktijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.